

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Faktory ovlivňující kapitálové výdaje obcí

Vypracovala: Lenka Machová
Vedoucí práce: doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

České Budějovice 2018

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka MACHOVÁ**
Osobní číslo: **E15136**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Faktory ovlivňující kapitálové výdaje obcí**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Kapitálové výdaje obcí se významným způsobem podílejí na investicích vládního sektoru. Vzhledem k národohospodářskému významu reálných investic je důležité porozumět výdajovému chování obcí v oblasti kapitálových výdajů.

Cílem práce je zhodnotit kapitálové výdaje obcí z hlediska výše, dynamiky, struktury a financování. Důraz bude kladen na faktory ovlivňující výdajové chování obcí v oblasti kapitálových výdajů.

Rámcová osnova:

1. Rozpočty obcí.
2. Kapitálové výdaje obcí.
3. Faktory ovlivňující kapitálové výdaje veřejných rozpočtů a jejich relevance pro rozpočty obcí. Přehled domácích a zahraničních studií kapitálových výdajů veřejných rozpočtů.
4. Agregátní údaje o výši kapitálových výdajů obcí v ČR, jejich dynamice a struktuře. Kapitálové výdaje obcí v kontextu národního hospodářství.
5. Analýza kapitálových výdajů výběrového vzorku rozpočtů obcí. Hledání faktorů působících na velikost a dynamiku kapitálových výdajů obcí.

Data budou čerpána z veřejně dostupných údajů systému ARIS, ÚFIS a Monitor Ministerstva financí ČR.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- Jílek, M. (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI - Wolters Kluwer.
- Kushner, J. et al. (1996). *The Determinants of Municipal Expenditures in Ontario*. *Canadian Tax Journal*, 44(2), 451-464.
- Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer.
- Provazníková, R. (2007). *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Praha : Grada Publishing.
- Sturm, J.E. (1998). *Public Capital Expenditure in OECD Countries The Causes and Impact of the Decline in Public Capital Spending*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Toth, P. et al. (2005). *Financování obcí - sociálně ekonomický rozvoj systému*. Praha : Vysoká škola ekonomická.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.**

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: **13. ledna 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2018**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 13. ledna 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. 4. 2018

.....

Lenka Machová

Poděkování

Za cenné rady a odborné připomínky bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Milanu Jílkovi, Ph.D. Také bych chtěla poděkovat své rodině, která mě během studií na Jihočeské univerzitě neustále podporovala.

Obsah

1	Úvod	3
2	Rozpočty obcí	4
2.1	Charakteristika	4
2.2	Rozpočtový proces	6
2.2.1	Návrh rozpočtu	7
2.2.2	Projednávání a schvalování rozpočtu	8
2.2.3	Plnění a kontrola rozpočtu	9
2.2.4	Závěrečný účet	9
2.3	Rozpočtová skladba	9
2.4	Příjmy územních rozpočtů	10
2.4.1	Daňové příjmy	11
2.4.2	Nedaňové příjmy	11
2.4.3	Přijaté dotace a transfery	11
2.4.4	Půjčky a úvěry	12
2.5	Výdaje obcí	12
2.5.1	Členění dle ekonomického hlediska	13
2.5.2	Členění dle rozpočtové skladby	13
2.5.3	Členění dle funkcí veřejných financí	14
2.5.4	Členění dle rozpočtového plánování	14
3	Kapitálové výdaje obcí	15
3.1	Kapitálové výdaje dle ekonomického hlediska	15
3.2	Kapitálové výdaje dle rozpočtové skladby	15
3.1	Kapitálové výdaje dle ekonomické infrastruktury	16
3.2	Kapitálové výdaje dle sociální infrastruktury	16
4	Faktory ovlivňující výdaje obcí	17
5	Přehled domácích a zahraničních studií	19
5.1	The Determinants of Municipal Expenditures in Ontario	19
5.2	Political Business Cycle in Czech Municipalities	20
6	Metodika	22
6.1	Cíl práce	22
6.2	Časová řada	22
6.3	Zdroje dat	22
6.4	Použitý vzorek obcí	24
6.5	Zpracování podkladů	24
6.6	Potencionální faktory ovlivňující kapitálové výdaje	26

7	Agregátní údaje o výši, dynamice a struktuře kapitálových výdajů všech obcí ČR	31
7.1	Vývoj běžných a kapitálových výdajů obcí ČR	31
7.2	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	33
7.3	Celkové a kapitálové výdaje na jednoho obyvatele	36
7.4	Vývoj kapitálových výdajů obcí dle odvětvového členění	37
7.4.1	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2007	37
7.4.2	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2008	38
7.4.3	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2009	38
7.4.4	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2010	39
7.4.5	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2011	39
7.4.6	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2012	39
7.4.7	Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2013, 2014, 2015 a 2016	40
7.4.8	Shrnutí kapitálových výdajů dle odvětvového členění	40
8	Kapitálové výdaje obcí v Kraji Vysočina	41
8.1	Analýza kapitálových výdajů pomocí popisné statistiky	41
8.1.1	Vývoj celkových, běžných a kapitálových výdajů v letech 2010 až 2016	41
8.1.2	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	42
8.1.3	Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele	43
8.1.4	Kapitálové výdaje krajského města Jihlava	44
8.2	Faktory ovlivňující kapitálové výdaje obcí v kraji Vysočina	45
8.2.1	Obce s nejvyšší a nejnižší katastrální výměrou	45
8.2.2	Obce s nejvyšším a nejnižším počtem obyvatel v letech 2010 až 2016	46
8.2.3	Obce s nevyšší a nejnižší hustotou osídlení v letech 2010 až 2016	47
8.2.4	Regresní analýza panelových dat	49
9	Závěr	52
10	Summary	54
11	Seznam použitých zdrojů	55

Seznam zkratk

Seznam obrázků, tabulek a grafů

1 Úvod

Obec je definována dle § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích jako základní územní samosprávné společenství občanů. Jednou z primárních činností obcí je ta, že každoročně sestavují rozpočet, podle kterého následně hospodaří. Rozpočet má příjmovou a výdajovou část. Hlavním úkolem obcí je především pečovat o rozvoj svého území a zabezpečovat statky a služby pro své občany jak z hlediska krátkodobého, tak i dlouhodobého. Z důvodu zabezpečování těchto statků a služeb obcím vznikají výdaje, které se člení na běžné (neinvestiční - krátkodobé) a kapitálové (investiční - dlouhodobé).

Existují faktory, které ovlivňují výši kapitálových výdajů obcí. V České republice se dle Českého Statistického Úřadu nachází celkem 6 258 obcí. Jelikož je každá obec rozdílná jak v katastrální výměře, tak i počtu obyvatel, dochází k odlišnostem ve struktuře a výši zmiňovaných výdajů. V každé obci tak mohou jednotlivé faktory působit odlišně.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit kapitálové výdaje z hlediska struktury, dynamiky a financování. Důraz je kladen na faktory, které tyto výdaje ovlivňují. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

První část (teoretická) se zabývá charakteristikou rozpočtů obcí a rozpočtovým procesem. Následně jsou definovány příjmy a výdaje obcí a jejich podrobné členění, které je v České republice upraveno vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Dále jsou popsány možné faktory, které ovlivňují kapitálové výdaje obcí. V teoretické části je také uvedena zahraniční a tuzemská studie.

Ve druhé části je uvedena metodika, na základě které je zpracována praktická část. Tato část je rozdělena na dva úseky. V prvním úseku dochází k analýze všech obcí České republiky prostřednictvím popisné statistiky v letech 2006 až 2016. Kapitálové výdaje jsou zobrazeny jak v druhovém, tak i v odvětvovém členění. Celkové a kapitálové výdaje jsou přepočteny na jednoho obyvatele. Ve druhém úseku praktické části je aplikován výběrový vzorek obcí, přičemž výdaje se opět analyzují pomocí popisné statistiky. Pro druhý úsek byla zvolena časová řada od roku 2010 až 2016. Následně jsou analyzovány jednotlivé faktory, které by mohly ovlivňovat výši kapitálových výdajů vybraného vzorku obcí. Jednotlivé faktory jsou podrobeny regresní analýze panelových dat.

2 Rozpočty obcí

2.1 Charakteristika

Rozpočtování, neboli tvoření rozpočtu je nejdůležitějším rozhodovacím procesem pro územní samosprávný celky, jako jsou obce či kraje. Územní rozpočet je podle Pekové (2011) jedním z nejdůležitějších nástrojů obcí a zároveň je základem pro jejich hospodaření. Podle autorky je možné rozpočet charakterizovat jako decentralizovaný peněžní fond, který se sestavuje, rozděluje a využívá hlavně na principu neekvivalence, nenávratnosti a nedobrovolnosti. Z účetního hlediska chápeme rozpočet jako bilanci mezi příjmy a výdaji nebo také jako rozpočtový plán, podle kterého v rozpočtovém období obce hospodaří. Hospodaření dle rozpočtu je pro každou zemi povinné ze zákona. Rozpočet se sestavuje podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů dle zákona o rozpočtových pravidlech¹ na období jednoho roku, který je shodný s kalendářním rokem. Obsahuje očekávané příjmy a schválené výdaje, které se dále dělí na další skupiny, podskupiny a také druhy například dělení příjmů a výdajů z hlediska druhového či odvětvového.²

Rozpočet se sestavuje zejména jako vyrovnaný, to znamená, že příjmy se rovnají výdajům. Jedná se tedy o klíčovou charakteristiku rozpočtu. Vyrovnanost musí být zajištěna po celou dobu rozpočtového roku. V určitých případech se rozpočet může schválit jako přebytkový či schodkový. Podle § 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů je uvedeno, v kterých případech je možné schválit rozpočet jinak než vyrovnaný. Přebytkový rozpočet může nastat, pokud některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem či návratnou finanční výpomocí. Zastupitelstvo obcí však rozhoduje o přijetí půjčky či úvěru. Sedmihradská (2015) uvádí, že obec může schválit rozpočet, kde jsou výdaje vyšší než příjmy jen v případě, pokud bude zajištěno financování v dostatečné výši. Je tedy zřejmé, že se obce snaží hospodařit tak, aby na konci rozpočtového období neměly schodek.

---

¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

² Dělení příjmů a výdajů upravuje vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Sedmihradská (2015) a Provazníková (2015) definují tři základní funkce rozpočtu. Jedná se o řízení, plánování a kontrola. Tyto tři funkce musí být vždy splněny, ale každá obec se může soustředit různě, to znamená, že ke každé funkci bude přikládat jinou váhu. Jestliže se zaměří na plánování, pak se obec zaměřuje na stanovené cíle, které bude chtít v budoucnu dosáhnout. Může tím například omezit či naopak přidat určité programy. Zvolí-li soustředění na řízení, pak vedoucí pracovníci mohou hledat nejlepší způsob, jak dosáhnout stanovených cílů. Jestliže upřednostňuje kontrolu, tak se vedoucí pracovníci zaměřují zejména na dodržení výdajových limitů. Převládající funkcí rozpočtu obcí je však podle Sedmihradské (2015) funkce kontrolní.

Běžný a kapitálový rozpočet

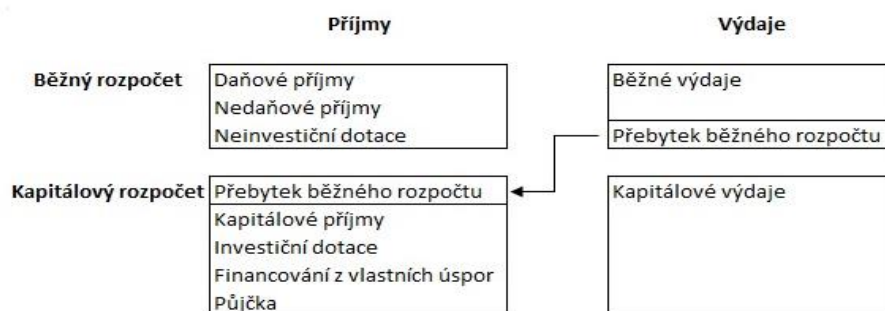
Rozpočet se může dělit na běžný a kapitálový, protože od sebe odděluje jednorázové a opakující se příjmy a výdaje.³ Výhodou oddělení rozpočtu je v jeho jednoduchosti. Jestliže se obec rozhodne rozdělit rozpočet, může tak snadněji provést rozpočtovou analýzu. Touto analýzou se může zjistit, kolik obec vynaložila běžných příjmů k jednotlivým typům běžných výdajů, jak umožňuje dluh. U kapitálového rozpočtu umožňuje stanovit, jestli velikost finančních prostředků je dostačující na realizaci investičních projektů.

Peková (2011) uvádí, že by se běžná část rozpočtu měla sestavit jako vyrovnaná nebo přebytková. Dále autorka vysvětluje, že dlouhodobě schodková běžná část není žádoucí a pokud se tak stane, musí se analyzovat příčiny schodkovosti. Jedním z důvodů může být neodpovědnost nebo také špatné hospodaření územní samosprávy. Naopak dlouhodobě přebytková běžná část je dobrým předpokladem pro splácení návratných příjmů na financování investic. Kapitálová část rozpočtu se může sestavit stejně jako běžná část jako vyrovnaná, přebytková a na rozdíl od běžného rozpočtu může být i deficitní. Přebytek běžné části rozpočtu může územní samospráva převést do kapitálové části a naopak schodek běžné části může územní samospráva krýt převodem z kapitálové části rozpočtu. Jestliže v kapitálové části nejsou dostatečné finance na krytí deficitu běžné části, tak se mohou využít rezervy minulých let nebo v některých situacích se může rozprodat nepotřebný majetek. V neposlední řadě může nastat situace, kdy je možné financovat deficit úvěrem. V následujícím obrázku 1 Sedmihradská (2015) popisuje běžný a kapitálový rozpočet.

---

³ V České republice však obce nejsou povinny sestavovat běžný a kapitálový rozpočet.

Obrázek 1: Běžný a kapitálový rozpočet

Zdroj: Sedmihradská (2015), str. 30.

2.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces představuje souhrn činností, které jsou důležité ke správnému řízení hospodaření obcí v daném rozpočtovém období. Rozpočtový proces je delší než kalendářní rok, většinou zahrnuje dobu 1,5 až 2 roky.

Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu je důležité řídit se tzv. rozpočtovými zásadami. Jednou z nejdůležitějších zásad je každoroční sestavování a schvalování rozpočtu⁴. Další zásadou je realnost a pravdivost rozpočtu, kdy je důležité odhadnout příjmy a výdaje rozpočtu co nejpřesněji, aby se během roku již nemusel upravovat. Úplnost a jednotnost rozpočtu znamená, že rozpočet obsahuje všechny finanční operace obce. Dále je velmi důležité, aby se rozpočet pokud možno sestavil jako vyrovnaný.⁵ Další zásadou je publicita a srozumitelnost, kdy se rozpočet zveřejní občanům obce. Je vhodné sestavit rozpočet tak, aby tomu každý občan porozuměl.

Fáze rozpočtového procesu

Každá odborná literatura se liší v dělení fází rozpočtového procesu. Například Peková (2011) dělí etapy rozpočtového procesu na sestavení návrhu územního rozpočtu, projednávání a schválení rozpočtu, dále na plnění, průběžnou kontrolu a sestavení přehledu o skutečném vývoji plnění územního rozpočtu. Také Provazníková (2015) rozděluje tento proces na analýzu minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období, sestavení návrhu rozpočtu, projednání a schválení, kontrola plnění rozpočtu, přehled skutečného plnění neboli závěrečný účet, kontrola rozpočtu a aktualizace programu rozvoje a

⁴ Také se může nazývat jako zásada spravedlnosti.

⁵ Příjmy se rovnají výdajům.

rozpočtového výhledu. Sedmihradská (2015) zvolila zjednodušené rozdělení na čtyři základní etapy a to na sestavení rozpočtu, projednávání a schválení, hospodaření dle rozpočtu a kontrola rozpočtu. Zákon o rozpočtových pravidlech⁶ blíže neupravuje detail přípravy, projednávání a schvalování rozpočtu obce, proto se rozpočtový proces může u jednotlivých obcí lišit.

2.2.1 Návrh rozpočtu

První fází rozpočtového procesu je jeho návrh. Příprava podkladů pro tvorbu rozpočtu a sestavení jeho návrhu provádí podle Provazníkové (2015) zpravidla výkonný orgán obce (rada obce). Jak uvádí Sedmihradská (2015), tato fáze může trvat až několik měsíců, ovlivňují ji rozhodnutí, která byla učiněna již dříve bez ohledu na to, jestli obec dlouhodobě plánuje či nikoliv. Zákon o rozpočtových pravidlech⁷ nestanovuje žádné omezení jak navrhnout rozpočet, obce v tomto směru mají naprostou volnost. Postupy návrhu rozpočtu se mohou v jednotlivých letech výrazně lišit, záleží na tom, v jaké situaci se obec právě nachází. Jestliže se obec snaží snížit výdaje, v návrhu rozpočtu se stanoví výdajové limity, které napomohou k úsporám.

Střednědobý výhled rozpočtu

Důležitým krokem pro obec je stanovit střednědobý výhled rozpočtu. Návrh rozpočtového výhledu sestavuje výkonný orgán a to rada obce.⁸ Územní samosprávné celky v České republice nebyly povinné do roku 2000 sestavovat střednědobou ani dlouhodobou prognózu. Od roku 2001 zákon o rozpočtových pravidlech⁹ vydal povinnost sestavovat nejen roční rozpočet, ale také rozpočtový výhled. Povinnost sestavit střednědobé plánování má podle Jílka (2008) kromě České republiky například i Itálie, naopak Velká Británie či Španělsko se mohou rozhodnout, jestli si ho vypracují.¹⁰ Podle § 4 zákona č. 250/2000 Sb.¹¹ rozpočet obce vychází z rozpočtového výhledu a sestavuje se na dobu dvou až pěti let.

---

⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Jestliže v obci není rada obce zvolena, vykonává její pravomoc starosta obce dle § 99 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Ve většině případů rozpočtový výhled sestavují pouze velká města.

¹¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Nezpracování rozpočtového výhledu zákon považuje za správní delikt a pokutu může udělit Krajský úřad až do výše 1.000.000,-- Kč.¹² Z tohoto důvodu můžeme předpokládat, že v dnešní době rozpočtový výhled sestavují všechny obce. Důležitou otázkou však zůstává, zda jej skutečně využívají (měla by se jím řídit i ta nejmenší obec). Podle Sedmihradské (2015) obce nemají povinnost rozpočtový výhled projednat či schvalovat (například zastupitelstvem obce). Zákon dále neupravuje rozpočtový výhled zveřejňovat. Hlavní funkce rozpočtového výhledu je ta, že je určen pro střednědobé finanční plánování, tím umožňuje zkvalitnit hospodaření obce. Měl by obsahovat alespoň 4 základní ukazatele, a to:

- celkové příjmy,
- celkové výdaje,
- celkové závazky a
- celkové pohledávky.

Hlavní nevýhodou je nejistota o budoucnosti, protože do výhledu není možné zahrnout kapitálové dotace, které se schválí v budoucnu a následně investice, které jsou z nich financovány. Do rozpočtového výhledu se musí začlenit nejen běžné příjmy a výdaje, ale také je nutné zařadit kapitálové a nahodilé položky. Provaníková (2015) uvádí, že se musí zahrnout předpoklad plnění nahodilých položek v budoucnosti (například přijaté dary, neinvestiční půjčky obyvatelstvu obce či naopak splátky půjčených finančních prostředků od obyvatelstva obce). Pokud má obec vypracovaný plán investic na základě programu rozvoje či územního plánu, mohou se do rozpočtového výhledu tyto představy také zařadit.

2.2.2 Projednávání a schvalování rozpočtu

V dalších fázích má pravomoc projednávat a schvalovat rozpočet zastupitelstvo obce. Doba, kterou zastupitelstvo může strávit projednáváním rozpočtu, se může výrazně lišit dle dané obce. Schůze, kde se projednává daný rozpočet, může trvat pár minut nebo několik hodin. Zahajující slovo má vždy předkladatel¹³. Projednávání lze rozdělit na dvě části. V první části se projednávání děje pouze uvnitř obce, v té další se pak může zapojit

---

¹² Správní delikty dle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Předkladatelem může být starosta či místostarosta.

i veřejnost.¹⁴ Jestliže rozpočet není schválen koncem roku, řídí se obec podle tzv. rozpočtového provizoria.¹⁵

2.2.3 Plnění a kontrola rozpočtu

Sedmihradská (2015) uvádí, že v průběhu roku obec hospodaří podle schváleného rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. Rozpočet obce se může během roku upravovat, to poukazuje na situaci, že mohou existovat rozdíly mezi schváleným a upraveným rozpočtem. Kontrola rozpočtu je upravena zákony a předpisy mnohem podrobněji než přechodí fáze rozpočtového procesu. Podle Provazníkové (2015) je důležité, aby si obec nechala do 30. června přezkoumat hospodaření za uplynulý rok. Kontrolu lze provést Krajským úřadem nebo obec Krajskému úřadu oznámí, že si nechá provést přezkum hospodaření auditorskou společností.

2.2.4 Závěrečný účet

Po skončení kalendářního roku jsou v závěrečném účtu uvedeny veškeré údaje o plnění rozpočtu. Podle § 17 zákona č. 250/2000 Sb.¹⁶ je v závěrečném účtu uvedeno plnění příjmů a výdajů v plném dělení dle rozpočtové skladby a další údaje o hospodaření obce (např. tvorba a použití peněžních fondů). Závěrečný účet se může uzavřít se souhlasem bez výhrad nebo souhlasem s výhradami. Pokud je schválen s výhradami, obec musí odstranit veškeré nedostatky, které byly při přezkumu hospodaření zjištěny.

2.3 Rozpočtová skladba

Příjmy a výdaje obcí se člení podle tzv. rozpočtové skladby. V České republice se rozpočtová skladba řídí vyhláškou Ministerstva financí o rozpočtové skladbě.¹⁷ Vyhláška celkem stanovuje 10 druhů třídění dle rozpočtové skladby.

Provazníková (2015) definuje rozpočtovou skladbu na čtyři základní druhy třídění příjmů a výdajů:

- odpovědnostní,
- druhové,

---

¹⁴ Z toho vyplývá, že by se rozpočet měl zveřejnit.

¹⁵ Není-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, pak se obec řídí hospodařením do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Tyto pravidla potřebná k zajištění hospodaření stanoví zastupitelstvo obce. Příjmy a výdaje, které se uskuteční v době rozpočtového provizoria, se stanou příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

¹⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

- odvětvové,
- konsolidační.

Dělení dle odpovědnostního třídění je v České republice povinné pouze u státního rozpočtu (SR). Za základní třídění se považuje druhové třídění. Všechny peněžní operace se třídí na 3 základní okruhy (příjmy, výdaje a financování). V druhovém třídění je využit čtyřmístný číselný kód (třídy – jednomístný kód, seskupení položek – dvoumístný kód, podseskupení položek – třímístný kód, položky - čtyřmístný kód). Podle odvětvového hlediska se třídí příjmy a výdaje dle odvětví. Příjmy se podrobněji dělí pouze kapitálové a nedaňové, naopak výdaje se dle odvětvového hlediska člení všechny. Jako je tomu u druhového třídění, v odvětvovém se také využívá čtyřmístný kód (skupiny – jednomístný kód, oddíly – dvoumístný kód, pododdíly – třímístný kód, paragrafy - čtyřmístný kód). Peková (2011) uvádí, že základem pro konsolidační třídění jsou tzv. záznamové jednotky. Konsolidací lze podle Provazníkové (2015) vyloučit duplicitní položky, které vznikly převodem finančních prostředků mezi fondy a rozpočtem nebo mezi veřejnými rozpočty různých úrovní vlády (např. rozpočet obce – státní rozpočet).

2.4 Příjmy územních rozpočtů

Provazníková (2015) obecně definuje příjmy jako daňové příjmy, přijaté dotace a transfery, nedaňové příjmy a půjčky či úvěry. Daňové příjmy podle Pekové (2011) mají největší podíl v celkových příjmech. Z pohledu fiskálního federalismu je doporučeno, aby příjmy obcí byly dostatečně výnosné, aby obce měly možnost dosáhnout finanční soběstačnosti. Dále by příjmy měly být rovnoměrně rozloženy, měly by být plánovatelné a to jak v krátkodobém, tak i ve střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.

Členění příjmů

Příjmy se mohou členit na běžné a kapitálové. Běžné příjmy obcí jsou takové, které se každoročně opakují ve stejné či jiné výši. Hlavní funkcí běžných příjmů je financování běžných, každoročně opakujících se potřeb. Slouží hlavně na krytí provozních výdajů na zabezpečení veřejných statků či služeb. Běžné příjmy lze rozdělit dle charakteru na daňové a nedaňové příjmy. Podle Jílka (2008) lze příjmy členit na účelové a neúčelové. U účelových příjmů musí být stanoven účel, na co jsou příjmy vynaloženy (například na financování služeb či statků). Naopak u neúčelových příjmů není stanoven účel využití, a proto se obec může sama rozhodnout, na co je využije.

Kapitálové příjmy obcí představují jednorázové zpravidla neopakující se příjmy. Slouží k financování dlouhodobých potřeb. Většinou jsou využity na nákup investic, které mohou zvýšit nabídku veřejných statků a uspokojí tak budoucí poptávku.¹⁸ Kapitálové příjmy lze rozčlenit na vlastní příjmy (patří sem zejména příjmy z nepotřebného dlouhodobého majetku, cenných papírů, apod.) a příjmy z přerozdělovacích procesů, ty dále Peková (2011) dělí na návratné (patří sem například příjmy z dlouhodobých investičních úvěrů) a nenávratné transfery (například investiční dotace ze státního rozpočtu).

2.4.1 Daňové příjmy

V České republice vymezuje daňové příjmy obcí zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů. Příjmy se rozdělují na svěřené (také výlučné) a sdílené daně (nejčastěji se jedná o důchodové či majetkové daně). Jak uvádí Jílek (2008) nejčastější sdílené daně mohou být například DPH, daně ze zisku společností a osobní důchodové daně. Jako nejvhodnější municipální daň v teorii fiskálního federalismu je považována daň z nemovitých věcí (majetková daň).

2.4.2 Nedaňové příjmy

V České republice tvoří v rozpočtu obcí hned po daňových příjmech druhou největší skupinu. Podle Pekové (2011) mohou mít dvojí charakter příjmů. Jedná se o běžné (neinvestiční) příjmy a kapitálové (investiční) příjmy. V první skupině se příjmy mohou opakovat a jedná se například o příjmy z pronájmu majetku, podíly na zisku, apod. Ve druhé skupině jde spíše o příjmy, které se neopakují (jsou jednorázové). Mohou to být například příjmy z prodeje nepotřebného dlouhodobého majetku. Do skupiny nedaňových příjmů lze také zařadit i uživatelské poplatky.¹⁹

2.4.3 Přijaté dotace a transfery

Jelikož obce nemají dostatečně veliké daňové výnosy, pomocí kterých pokrývají výdaje, je důležité získávat peníze od státu formou dotací a transferů. Provaníková (2015, s. 84) uvádí, že „v posledních desetiletích výdaje územních samospráv rostou

---

¹⁸ Budou z toho mít prospěch i budoucí generace.

¹⁹ Jestliže obec zabezpečí smíšené statky, může je zpoplatnit právě uživatelskými poplatky. Spotřeba z hlediska kvantity je dělitelná a zároveň se může měřit spotřeba uživatele.

rychleji než jejich daňové příjmy (tzv. dynamická nerovnováha) a je potřeba prostřednictvím dotací zabezpečit rovnováhu územních rozpočtů“. Transfery neboli dotace jsou nenávratné finanční zdroje, které Peková (2011) dále dělí na běžné a kapitálové dotace. Běžné dotace slouží k financování běžných každoročně se opakujících potřeb, kdežto kapitálové dotace jsou na jednorázové, pravidelně neopakující se dlouhodobé potřeby.

2.4.4 Půjčky a úvěry

Obce také při financování svých potřeb využívají příjmy návratného charakteru, které budou muset v budoucnu vrátit zpět svým věřitelům. Návratné příjmy se většinou využívají k financování dlouhodobých investic. Provazníková (2015) definuje tři základní zdroje návratných příjmů. Mezi první skupinu lze zařadit úvěry. Komerční banky nebo speciální instituce poskytují finanční prostředky obcím prostřednictvím úvěru. Na financování kapitálových výdajů je vhodné využít střednědobý či dlouhodobý úvěr. Do druhé skupiny se mohou zařadit emise komunálních akcií nebo obligací. V případě malých emisí komunálních akcií či obligací může docházet k vyšším poplatkům. Ve třetí skupině jsou pak návratné půjčky a finanční výpomoci, které mohou být přijaty od jiných subjektů.

2.5 Výdaje obcí

Podle Pekové (2011) ve vyspělých státech dochází u územních samosprávných celků k rozšíření pravomocí a tudíž i odpovědností orgánů obcí na financování a zabezpečování veřejných statků. Peková (2011, s. 279) uvádí, že *„podíl výdajů územních rozpočtů na celkových výdajích rozpočtové soustavy je v jednotlivých zemích různý“*. Důvodem může být především rozsah pravomoci a odpovědnosti obcí za zabezpečování veřejných statků a jiných úkolů.

Členění výdajů

Výdaje obcí se člení podobně, jako u státního rozpočtu. Rozpočtová skladba v každé zemi určuje podrobné členění výdajů. Podle Provazníkové (2015) lze výdaje členit podle:

- ekonomického hlediska,
- rozpočtové skladby,
- funkcí veřejných financí,
- rozpočtového plánování.

2.5.1 Členění dle ekonomického hlediska

Dle ekonomického hlediska výdaje obcí lze rozdělit na běžné a kapitálové²⁰. Běžné výdaje jsou takové, které se každý rok opakují a slouží především na financování běžných potřeb v příslušném rozpočtovém roce. Toth a kolektiv (2005) člení běžné výdaje na neinvestiční nákupy, transfery, půjčky a převody národnímu fondu.

2.5.2 Členění dle rozpočtové skladby

Členění kapitálových²¹ a běžných výdajů stanovuje v České republice vyhláška č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Všechny obce v ČR jsou povinny sestavit výdaje podle druhového členění. Běžné výdaje jsou zobrazeny v třídě 5. Výdaje obcí lze také členit například dle odvětvového hlediska. Provaníková (2015) dodává, že odvětvové členění výdajů je srozumitelnější, přehlednější a tudíž tím obce mohou získat lepší popis struktury výdajů. Tabulka 1 představuje dělení výdajů dle odvětvového členění.

Tabulka 1: Odvětvové členění výdajů

Skupina	Oddíl	Pododdíl	Paragraf	Název
1				Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství
2				Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
3				Služby pro obyvatelstvo
4				Sociální věci a politika zaměstnanosti
5				Bezpečnost státu a právní ochrana
6				Všeobecná veřejná správa a služby

Zdroj: Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Vlastní zpracování.

Jílek (2008) uvádí, že z hlediska druhového členění v třídě 5 (běžné výdaje) jsou dominantní zejména výdaje na pořízení zboží a služeb, kde je podle autora zaznamenán významný nárůst. Další významné výdaje lze zařadit do skupiny neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím (ukážme si na následujícím příkladu popis výdajů u základní školy, která byla zřízena obcí). Zde lze zařadit výdaje na platy, mzdy, odměny, výdaje na učební pomůcky a popřípadě i na učebnice a školní potřeby, pokud je žáci dostávají od základní školy bezplatně. Další výdaj může být v oblasti sociálních dávek, které jsou určeny pro zdravotně postižené osoby nebo pro osoby, které potřebují sociální pomoc. Z hlediska odvětvového třídění výdajů Jílek (2008) považuje za hlavní skupinu výdajů

²⁰ Kapitálové výdaje jsou popsány v kapitole 3.

²¹ Kapitálové výdaje jsou popsány v kapitole 3.

obcí například: výdaje na vzdělání, dopravu, politiku zaměstnanosti nebo výdaje na bydlení a územní rozvoj. Autor na závěr dodává, že výdaje na činnosti místní správy lze považovat za nejvyšší podíl výdajů obcí.

Peková (2011) se také zmiňuje, že rozpočtová skladba zároveň umožňuje třídit výdaje buď na návratné či nenávratné. U návratných výdajů jde především o to, že obec poskytne finanční prostředky zpravidla krátkodobě (například jinému subjektu rozpočtové soustavy). Lze je dělit na návratné transfery a na výdaje, které se vztahují k finančnímu investování. Významnější jsou však nenávratné výdaje, které představují rozhodující část v rozpočtech obcí. Jedná se například o poskytnuté finanční dary, splátky jistin, placené úroky či výdaje na pokuty.

2.5.3 Členění dle funkcí veřejných financí

Výdaje dle funkcí veřejných financí lze dělit na alokační, redistribuční a stabilizační. Do skupiny alokačních výdajů Peková (2011) zahrnuje například výdaje na nákup služeb od soukromých firem, dále sem patří výdaje na uhrazení ztráty vlastních podniků (obec je v pozici zřizovatele podniku). Podle autorky jsou redistribuční výdaje v rámci sociálních výdajů obcí velmi malé. Finanční prostředky obcí se využívají zejména na mimořádné sociální výpomoci či dávky. Dále se pak sociálně slabším skupinám obyvatel mohou poskytnout jako příspěvek k nájemnému. Výdaje na alokační činnost mají podle Provazníkové (2015) také stabilizující účinky. Obce na svém území mohou prostřednictvím nákupů služeb či statků ovlivnit poptávku po pracovních příležitostech či určitým způsobem stabilizovat zaměstnanost v obci.

2.5.4 Členění dle rozpočtového plánování

Výdaje lze také rozčlenit z hlediska rozpočtového plánování a to na plánované a neplánované. Právě toto hledisko považuje Peková (2011) za důležité. Jak uvádí Provazníková (2015) plánované výdaje které se každoročně opakují, mají většinou mandatorní charakter. Plánované výdaje obce mohou poměrně přesně určit. Na rozdíl od plánovaných výdajů, neplánované výdaje jsou spíše nahodilé a proto je složité jejich vznik odhadnout. Do neplánované skupiny výdajů lze zařadit například výdaje na živelné pohromy nebo dokonce i výdaje sankčního charakteru (např. nezpracování rozpočtového výhledu). Peková (2011) na závěr dodává, že by obce měly vytvářet rozpočtové rezervy na krytí těchto nahodilých výdajů.

3 Kapitálové výdaje obcí

Jak již bylo řečeno v kapitole 2.6, kapitálové výdaje se mohou členit například z hlediska ekonomického nebo dle rozpočtové skladby. Lze je také rozčlenit podle charakteru infrastruktury a to buď podle ekonomické či sociální infrastruktury. Tyto výdaje obce využívají zejména na investování do majetku, ze kterého by měly mít užitek i v budoucích rozpočtových letech.

3.1 Kapitálové výdaje dle ekonomického hlediska

Kapitálové výdaje obcí lze charakterizovat dle ekonomického hlediska. Toth a kolektiv (2005) uvádějí, že tyto výdaje obce využívají především na financování dlouhodobých (investičních) potřeb, které zpravidla přesahují období jednoho rozpočtového roku. Kapitálové výdaje autoři dělí na investiční nákupy (například pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku), investiční transfery, půjčky a spolufinancování prostřednictvím převodů.

3.2 Kapitálové výdaje dle rozpočtové skladby

Jak již bylo řečeno v kapitole 2.5.2, rozpočtová skladba²² umožňuje třídit kapitálové výdaje dle druhového nebo také dle odvětvového členění. Druhové členění kapitálových výdajů se dělí na třídu 6 = kapitálové výdaje. Třída 6 se obecně dělí na seskupení položek, podseskupení položek a detailnější zobrazení kapitálových výdajů určují jednotlivé položky. Následující tabulka 2 zobrazuje podrobné členění kapitálových výdajů dle vyhlášky o rozpočtové skladbě.²³ Dle odvětvového členění kapitálových výdajů se výdaje člení celkem na 6 skupin.

Tabulka 2: Druhové členění kapitálových výdajů

Třída	Seskupení položek	Podseskupení položek	Položky	Název
6	61			Investiční nákupy a související výdaje
	62			Nákup akcií a majetkových podílů
	63			Investiční transfery
	64			Investiční půjčené prostředky
	67			Investiční převody Národnímu fondu
	69			Ostatní kapitálové výdaje

Zdroj: Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Vlastní zpracování.

²² Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 2 představuje členění kapitálových výdajů z hlediska druhového. Do seskupení položek 61 lze zařadit například pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku nebo pořízení pozemků. Seskupení položek 62 obsahuje zejména nákup akcií či majetkových podílů. Investiční transfery podnikatelským institucím (finančním či nefinančním), investiční transfery obcím a krajům lze zařadit do seskupení položek 63. Do seskupení položek 64 patří investiční půjčené prostředky finančním institucím, neziskovým organizacím, obcím či krajům. Investiční převody Národnímu fondu lze zařadit do seskupení položek 67. Seskupení položek 69 je tvořeno z ostatních kapitálových výdajů. Patří sem zejména rezervy kapitálových výdajů a také výdaje, které nejsou zařazeny do jiných položek v třídě 6. Kapitálové výdaje blíže upravuje vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Jílek (2008) popisuje, že kapitálové výdaje jsou pro obce velmi významné (významnější, než u státního rozpočtu). Tyto výdaje mohou mít i makroekonomický význam, například z hlediska HDP (hrubý domácí produkt). Dle druhového třídění v třídě 6 (kapitálové výdaje) jsou považovány za hlavní skupinu výdajů obcí především investiční nákupy. U odvětvového členění je největší podíl kapitálových výdajů vynaložen na bydlení, vzdělání, dopravu nebo územní rozvoj.

3.1 Kapitálové výdaje dle ekonomické infrastruktury

Peková (2011) popisuje, že mezi kapitálové výdaje lze dle ekonomické infrastruktury zahrnout ty, jež jsou určeny na produkci statků. Zejména se jedná o výdaje určené na zabezpečení veřejných statků či poplatkových služeb. Dle autorky je možné do této skupiny zařadit výdaje na investice (údržba a opravy veřejných komunikací, kanalizací, čističek odpadních vod či vodovodů).²⁴

3.2 Kapitálové výdaje dle sociální infrastruktury

Do této skupiny výdajů podle Pekové (2011) patří zejména výdaje na péči o zdraví, vzdělání nebo výdaje na výstavbu a následný provoz sociálních zařízení, kterými jsou například penziony nebo dětské domovy. Výdaje na kulturu či sport lze rovněž zařadit do skupiny sociální infrastruktury. Autorka označuje tyto výdaje jako tzv. výdaje na občanskou vybavenost.

---

²⁴ Tyto statky a služby využívají jak občané obce, tak i firmy.

4 Faktory ovlivňující výdaje obcí

V posledních letech dochází k neustále rostoucí tendenci veřejných výdajů. Existuje mnoho příčin, proč výdaje nezůstávají fixní ale spíše rostoucí. Následující autoři uvádějí hlavní faktory, které by mohly ovlivňovat pohyb veřejných výdajů.

Peková (2008) uvádí, že s růstem důchodu na jednoho obyvatele, rostou také veřejné výdaje. To může být především díky růstu produktivity práce, tedy i růstem produktu. Jestliže roste důchod, může to vyvolat změnu ve struktuře spotřebitelské poptávky (obyvatelé budou kupovat luxusní statky), ale také se může začít vybírat více finančních prostředků například na daních, které se mohou využít na zabezpečení v sociální oblasti. Situace na trhu práce má také značný vliv na růst výdajů. Jde především o vývoj nezaměstnanosti. Jestliže roste nezaměstnanost, ze státního rozpočtu jsou uvolněny finanční prostředky na podporu dané nezaměstnanosti. Peková (2008) se také zmiňuje o tzv. demonstračním efektu. Jedná se o snahu státu vyrovnat se sousedním, vyspělejšími zeměmi, tudíž se stát snaží zvýšit životní úroveň apod.

Provazníková (2015) také uvádí možné faktory, které souvisí se změnou výdajů. Může se jednat například o demografický faktor – tento faktor také popisují autoři jako například Peková (2008) či Hamerníková (1996). Provazníková (2015) dále uvádí, že výdaje mohou být ovlivněny celkovou ekonomickou situací. Každá obec má určitý stupeň autonomie v rozhodování výdajů, kde je rozhodující, jestli má obec přenesenou či samostatnou působnost. Pokud obec nabídne obyvatelům určitý standard služby, je podle Provazníkové (2015) obtížné daný standard omezit v horším případě zcela zrušit (pokud se obec dostane do špatné finanční situace). Obyvatelstvo dané obce si na službu může časem zvyknout a budou si stát za tím, aby se takový stupeň služby zachoval i do budoucna.

Hamerníková (1996) se také zabývá možnými faktory, které mohou ovlivňovat výdaje. Podle autorky v posledních letech dochází k růstu výdajů. Mezi možné faktory autorka řadí změny populace, technologické změny, různé sociální či politické vlivy. Podle autorky u demografických změn může být velikost veřejných výdajů ovlivňována dvěma způsoby. Za prvé dochází ke zvyšování počtu obyvatelstva a za druhé jde o změnu struktury obyvatelstva. Hamerníková (1996) rozčleňuje obyvatelstvo na 3 skupiny, a to na:

1. předproduktivní (jedná se o obyvatele ve věku 0 – 14 let),
2. produktivní (jedná se o obyvatele ve věku 15 – 64 let) a

3. poproduktivní (jedná se o obyvatele ve věku 65 a více let).

Autorka dále uvádí, že spíše roste počet lidí v poproduktivním věku. Tato skupina obyvatel má vyšší požadavky, než první dvě skupiny, proto dochází ke znatelnému růstu veřejných výdajů.²⁵ Autorka dále zmiňuje, že dalším faktorem může být například i inflace. Při růstu veřejných výdajů dochází k růstu nákladů na veřejné statky (příčinou vyšších nákladů je růst mezd).

Hamerníková & Maaytová (2010) uvádějí, že objem a struktura výdajů jsou ovlivněny strukturou a rozsahem aktivit státu v souvislosti s realizací redistribuční, stabilizační a alokační funkcí. Čím větší je účast státu, tím větší je objem a členění struktury veřejných výdajů (a naopak). Mezi další faktor můžeme zařadit i volby do zastupitelstev. Politici mohou před volbami vynakládat více výdajů ve svých volebních programech, aby přesvědčili voliče, že by měli zvolit právě je. Hamerníková & Kubátová (1999) také popisují možné příčiny růstu výdajů. Může jít o objektivní příčiny růstu nebo poklesu veřejných výdajů. Například se může jednat o geografický či technicko-technologický faktor, politický faktor či přírodní nebo ekonomický faktor. Také Musgrave & Musgraveová (1994) se věnují technologickému faktoru, kde zmiňují, že technologické změny mohou velmi ovlivnit vývoj výdajů. Se změnou technologie se pozměňují výrobní procesy a také skladba jednotlivých produktů, která je efektivní dle hlediska výroby. Technologické změny jsou příčinou, kde dochází ke zrychlení zastarávání a opět je nutné vynaložit dodatečné náklady na obnovu. Tím pádem dochází k růstu výdajům.

---

²⁵ Mezi hlavní důvody patří vyšší nemocnost, sociální péče apod.

5 Přehled domácích a zahraničních studií

5.1 The Determinants of Municipal Expenditures in Ontario

V roce 1996 byl vydán článek pojmenovaný jako *The Determinants of Municipal Expenditures in Ontario* (Kushner, Masse, Peters, & Soroka, 1996). V Kanadě byl proveden výzkum v oblasti omezených specifických služeb (jedná se o výdaje na požární ochranu, policejní ochranu, sběr odpadu, vodárenské a veřejné služby), které zajišťuje místní správa. V Ontariu existují dvě úrovně místní správy, obecní a regionální, kde některé obce mají dvě úrovně a ostatní pouze jednu úroveň místní správy. Výzkumnou otázkou je, zda je vhodnější rozšířit dvouúrovňovou vládu ve všech oblastech či ji naopak zrušit. Ukázalo se, že v Ontariu výdaje na jednoho obyvatele se pohybují v rozmezí od 881 dolarů až po 2 436 dolarů. V článku je uvedeno, že politické důsledky mohou být významné pro stanovení faktorů ovlivňující výdaje obce.

Data, která byla použita, se skládala z vybraného vzorku obcí v Ontariu, kde se použil poslední dostupný údaj z roku 1991. V té době bylo přes 832 obcí, z toho 793 byla města s tzv. „lower-tier“ nebo „single-tier“, dále 39 okresů či krajů tzv. „upper-tier“. Aby byla analýza snadněji zpracována, bylo vyloučeno Toronto z důvodu jeho velikosti a také vysokou hustotou obyvatelstva. Dále se vyloučila severní oblast Ontaria, která na své financování potřeb dostává zvláštní dotace. Ve výsledku zbylo 38 obecních jednotek, které se skládaly z 28 okresních obcí a 10 krajských obcí.

Pro jistění faktorů, které ovlivňují výdaje obcí, byla využita regresní analýza. Odhadnutá rovnice byla zaměřena na celkové výdaje obcí (na osobu) a pro každou ze šesti základních kategorií služeb: ochrana osob a majetku, obecná správa, životní prostředí, zdravotní a rodinné služby, dopravní služby, kulturní a rekreační služby.

Z výsledné analýzy byly zjištěny dva významné výsledky. Prvním výsledkem je to, že regionalizace nemá žádný významný dopad na celkových výdajích na obyvatele. Druhým výsledkem je to, že v rámci krajského vládního sektoru celkové výdaje na obyvatele neustále rostou s obyvatelstvem. Poměrně statisticky významné je i to, že na 1 000 obyvatel je zvýšení o 0,87 dolaru relativně malé, ale statisticky významné. Podobný efekt však v neregionálním sektoru neexistuje. Celkové výsledky jsou v rozporu s očekáváním autorů, že by výdaje na obyvatele z počátku klesaly a s velikostí města by pak tyto výdaje rostly.

Autoři dále nekontrolovali kvalitu proměnných. Může se jednat o to, že s růstem populace se mohou poskytovat kvalitnější služby a to samozřejmě vede k vyšším výdajům na obyvatele. Pokud se zaměříme na jednotlivé služby, pak lze zjistit, že z velké části jsou účinky vládní struktury a populace na výdaje statisticky významné, ale značně malé. V oblasti zdravotní péče mohou mít určité programy (jako například kontrola přenosných nemocí) za následek stejnou úroveň služeb a výdajů na obyvatele, a to bez ohledu na strukturu či velikost obce. Analýza obecně signalizuje, že výdaje na zabezpečení komunálních služeb v rámci výběrového vzorku nejsou ovlivněny formou organizace obce a jsou jen málo ovlivněny velikostí obce.

5.2 Political Business Cycle in Czech Municipalities

V roce 2011 byl vydán článek s názvem Political Business Cycle in Czech Municipalities (Sedmíhradská, Kubík, Haas, 2011). Článek zkoumá politický hospodářský cyklus obcí v České republice. Ve výběrovém vzorku byly využity údaje celkem za 205 obcí v časovém období 2001 – 2007. V úvodu článku se autoři zmiňují o tom, že v předvolebních obdobích politici zvyšují vládní výdaje či naopak snižují daně, aby si zvýšili své šance ke znovuzvolení. Toto vede k politickému hospodářskému cyklu ve vládních příjmech a výdajích. Dále se zmiňují, že obce mohou volně nakládat se svým majetkem a přijaté výpůjčky jsou podle autorů omezeny jen zčásti. To umožňuje pohodlně načasovat některé výdaje. Cílem tohoto článku bylo ověřit hlavní předpoklady a závěry politického ekonomického cyklu v českých obcích a analyzovat vliv výdajů na obecní volby.

Jak již bylo řečeno, data zahrnují 205 obcí s rozšířenou působností v období od roku 2001 do roku 2007 (s výjimkou hlavního města Prahy). Podle autorů je časová řada poněkud krátká, pokrývá však dva volební roky (rok 2002 a 2006) a proto umožní analyzovat vývoj výdajů obcí před volbami a ve volebních letech. Autoři použili data za obyvatele v roce 2001 ve stálých cenách v Kč. Finanční údaje byly získány ze zdrojů Ministerstva financí ČR a informačního systému ARIS.

Autoři vyhodnotili empirické modely, aby testovali politické hospodářské cykly na obecní úrovni v České republice. Kapitálové výdaje („capex“) nejprve považovali za závisle proměnnou, protože předpokládali, že kapitálové výdaje budou hlavním cílem manipulace provozovatelů, kteří chtějí před volbami předvést své schopnosti. Poté autoři odhadli model běžných výdajů („curex“), aby ověřili, zda jsou běžné výdaje také cílem

manipulace. Dále předpokládali, že se běžné výdaje před volbami sníží. Také se snaží odpovědět na otázku, zda manipulace s kapitálovými a běžnými výdaji ovlivňuje voliče.

Odhadované modely jak kapitálových, tak i běžných výdajů ukazují silný důkaz politického hospodářského cyklu v českých obcích. Úřady v průběhu politického cyklu významně manipulují s výdaji. Kapitálové výdaje rostou ve volebních i předvolebních letech, avšak větší nárůst výdajů a to asi o 1 376 Kč autoři naměřili ve volebním roce. Autoři také předpokládají, že v povolebním roce výdaje klesají. Dále existuje negativní vztah mezi běžnými a kapitálovými výdaji. Úřady se snaží hledat úspory v běžných výdajích, aby tím podpořily růst kapitálových výdajů. Výsledky ukazují, že vztah mezi volbami a výdaji ve fázi politického cyklu je velmi silný. Autoři dále podotýkají, že použili údaje za krátké časové období a tím mohly vzniknout pochybnosti o tom, jestli výsledky mohly být předikovány některými událostmi. Podle autorů v běžných výdajích tato pravděpodobnost může vzrůst.

V závěru článku autoři opakují své analyzované výsledky a to, že se politici snaží využít veškeré nástroje, které mají k dispozici, aby mohli být znovuzvolení. Závěrem tedy je, že se snižují běžné výdaje a následně se tím zvyšují kapitálové výdaje. Po skončení voleb většinou opět dochází k poklesu kapitálových výdajů.

6 Metodika

6.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit kapitálové výdaje obcí z hlediska výše, dynamiky, struktury a financování. Důraz je kladen především na faktory ovlivňující výdajové chování obcí v oblasti kapitálových výdajů.

V praktické části jsou analyzovány zejména kapitálové výdaje obcí České republiky. Tuto část lze rozčlenit na dva úseky. První úsek pojednává o výši kapitálových výdajů v obcích České republiky, jejich dynamice a struktuře. Ve druhém úseku je provedena analýza kapitálových výdajů vybraného vzorku obcí, přičemž pozornost je věnována hledání faktorů, které působí na velikost a dynamiku kapitálových výdajů.

6.2 Časová řada

V prvním úseku dochází k analýze kapitálových výdajů v letech 2006 až 2016. Údaje za rok 2017 nejsou na veřejně dostupných stránkách Ministerstva financí ČR v průběhu psaní bakalářské práce dostupné, a z tohoto důvodu nejsou aplikovány do bakalářské práce. Ve druhém úseku (kde je analyzován výběrový vzorek obcí ČR) je zvolena časová řada od roku 2010 až do roku 2016.

6.3 Zdroje dat

Pro praktickou část byly nalezeny informace z veřejně dostupných údajů systému ARIS, MONITOR Ministerstva financí ČR. Další data jsou zpracována ze závěrečných účtů Ministerstva financí ČR. Systém ARIS vznikl v roce 2001 a obsahuje data až do roku 2009.

MONITOR Ministerstva financí ČR je specializovaný informační portál, který umožňuje přístup k rozpočtovým i účetním informacím. Veškeré volně přístupné informace jsou veřejně dostupné, proto si každý občan může dohledat různé informace o územních samosprávných celcích. Aplikace byla spuštěna v roce 2013, ale data jsou dostupná již z roku 2010. V praktické části jsou využity tabulky a grafy, kde hlavním cílem je zlepšit přehlednost práce. Seznam těchto grafů a tabulek je zveřejněn na konci bakalářské práce. Následuje seznam zdrojů, které byly využity pro praktickou část bakalářské práce:

- ČSÚ – Deflátor HDP - https://www.czso.cz/csu/czso/hdp_cr

- deflátor HDP potřebný pro očištění kapitálových výdajů obcí kraje Vysočina v letech 2010 – 2016,
- ČSÚ – Malý lexikon obcí České republiky – 2017 - <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2017>
  - údaje o počtu obyvatel ČR v letech 2006 - 2015, počet obyvatel v kraji Vysočina v letech 2010 - 2016,
- ČSÚ – Volby do zastupitelstev obcí - <https://www.volby.cz/>
  - informace o volbách do zastupitelstev obcí (2010 a 2014),
- Kraj Vysočina – obecné informace - <https://www.kr-vysocina.cz/>
  - informace o kraji Vysočina,
- MFČR – Závěrečný účet MFČR 2006 – 2016 – <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu>
  - údaje o výdajích všech obcí ČR, které jsou využity v prvním úseku praktické části,
- MONITOR MFČR – <https://monitor.statnipokladna.cz/2017/kraje/>
  - údaje o výdajích vybraného vzorku obcí ČR, které jsou použity ve druhém úseku praktické části,
- MONITOR MFČR - <https://monitor.statnipokladna.cz/analyza/?query=13>
  - údaje o daňových příjmech obcí kraje Vysočina,
- MONITOR MFČR - <https://monitor.statnipokladna.cz/analyza/?query=13>
  - údaje o přijatých investičních transferech obcí kraje Vysočina,
- ÚZEMNÍ MONITOR MFČR – kraj Vysočina - <https://monitor.statnipokladna.cz/2017/kraje/detail/CZ063>
  - údaje o obcích kraje Vysočina v letech 2010 až 2016, které mají stejný název,
  - obce se stejným názvem jsou rozlišeny dle okresu, ze kterého pocházejí (v závorce je napsán okres dané obce).

6.4 Použitý vzorek obcí

V prvním úseku praktické části dochází k analýze kapitálových výdajů všech obcí ČR (analýza pracuje se souhrnnými údaji obcí ČR). Počet obcí se může každoročně měnit, to znamená, že buď vznikají, nebo zanikají, respektive se slučují (změny jsou však minimální). V roce 2017 Český Statistický Úřad zveřejnil, že v České republice existuje celkem 6 258 obcí.

Ve druhém úseku praktické části je provedena analýza výběrového vzorku obcí ČR. Pro bakalářskou práci byl vybrán kraj Vysočina, který je typický malými obcemi do 500 obyvatel. Ze všech 14 krajů ČR je v pořadí na druhém místě s nejvyšším počtem menších obcí. Podle Českého Statistického Úřadu v kraji Vysočina existuje 704 územních celků (na prvním místě je Středočeský kraj, který má celkem 1 144 obcí). V níže uvedené tabulce 3 je zobrazeno členění územních celků dle počtu obyvatel.

Tabulka 3: Členění obcí dle počtu obyvatel v kraji Vysočina

Název	Celkem	Počet obyvatel					
		do 199	od 200 do 499	od 500 do 999	od 1 000 do 1 999	od 2 000 do 4 999	od 5 000 do 99 999
Kraj Vysočina	704	331	208	98	36	14	17
Havlíčkův Brod	120	52	32	22	7	3	4
Jihlava	123	61	37	12	6	3	4
Pelhřimov	120	71	25	12	6	4	2
Třebíč	167	74	58	21	8	4	2
Žďár nad Sázavou	174	73	56	31	9	0	5

Zdroj: Český Statistický Úřad. Vlastní zpracování.

V kraji Vysočina je Jihlava nejlidnatějším městem, kde dle Českého Statistického Úřadu žije 50 710 obyvatel. Zároveň je také nejmenším krajským městem České republiky.

6.5 Zpracování podkladů

V praktické části je aplikována popisná statistika a regresní analýza panelových dat. Z popisné statistiky je použit zejména průměr hodnot, stanovení maximální a minimální hodnoty a také je využita první diference, která popisuje dynamiku neboli nárůst či pokles hodnot (vyjádřeno v %). Ve druhém úseku praktické části je využita regresní analýza panelových dat, kde je analyzována významnost faktorů ovlivňujících kapitálové výdaje obcí. Veškerá data byla nalezena buď ve formátu PDF či XLS. Údaje ve formátu PDF bylo nutné převést do formátu XLS (Microsoft Excel) z toho důvodu, aby bylo

možné zjednoduší vytváření tabulek a grafů. V praktické části jsou využity následující zkratky (objevují se zejména v tabulkách)²⁶:

- celkové výdaje (**VYD**),
- běžné výdaje (**BV**) – třída 5 dle druhového členění,
- kapitálové výdaje (**KV**) – třída 6 dle druhového členění,
- investiční nákupy a související výdaje (**INSV**) – třída 6, seskupení položek 61,
- nákup akcií a majetkových podílů (**NAMP**) – třída 6, seskupení položek 62,
- investiční transfery podnikatelským subjektům (**ITRPS**) – třída 6, seskupení položek 63, podseskupení položek 631,
- investiční transfery neziskovým a podobným organizacím (**ITRNPO**) – třída 6, seskupení položek 63, podseskupení položek 632,
- investiční transfery příspěvkovým organizacím (**ITRPO**) – třída 6, seskupení položek 63, podseskupení položek 635,
- konsolidované běžné výdaje (**KONSBV**),
- konsolidované kapitálové výdaje (**KONSKV**),
- konsolidované celkové výdaje (**KONSV**),
- podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na celkových výdajích (**KONSKV/KONSV**),
- počet obyvatel (**POBYV**),
- podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na počtu obyvatel (**KONSKV/POBYV**),
- podíl konsolidovaných celkových výdajů na počtu obyvatel (**KONSV/POBYV**),
- podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích (**KV/VYD**),
- **položka 6121** – třída 6, seskupení položek 61, podseskupení položek 612, položka 6121 budovy, haly a stavby.

---

²⁶ Veškeré zkratky, které jsou využity v bakalářské práci, jsou zobrazeny v kapitole Seznam zkratk.

V prvním úseku praktické části je zobrazen vývoj běžných a kapitálových výdajů obcí ČR dle druhového členění. Také je zobrazeno, z kolika procent se kapitálové výdaje podílejí na celkových výdajích. Zde se zjišťuje, zda se podíl kapitálových výdajů výrazně mění. Kapitálové výdaje jsou dále zobrazeny v seskupení položek (61, 62) a v podseskupení položek (631, 632, 635). Celkové a kapitálové výdaje obcí jsou přepočteny na jednoho obyvatele, kde je cílem zjistit vývoj v letech 2006 až 2015.²⁷ V kapitole 7.5 jsou kapitálové výdaje zobrazeny i v odvětvovém členění dle jednotlivých let 2007 až 2016. Údaje jsou čerpány ze závěrečných účtů Ministerstva financí ČR. V této kapitole se hodnotí zejména to, do jakého odvětví obce ČR nejvíce investovaly.

Ve druhém úseku praktické části se pracuje s vybraným vzorkem obcí (kraj Vysočina). Sleduje se vývoj jak celkových, tak i běžných a kapitálových výdajů obcí kraje Vysočina. Opět se zkoumá, z kolika procent se kapitálové výdaje podílejí na celkových výdajích. Kapitálové výdaje jsou přepočteny na jednoho obyvatele, kde cílem je zjistit, zda v posledních letech mají rostoucí či klesající tendenci. Dále je zobrazen vývoj nejvýznamnější položky kapitálových výdajů krajského města Jihlava. Následně již dochází k analýze panelových dat, kde je cílem zjistit, zda stanovené faktory ovlivňují kapitálové výdaje obcí kraje Vysočina. Pro tuto analýzu bylo nutné zpracovat data v programu Microsoft Excel, kde zpracovaná tabulka představuje 9 sloupců a 4 929 řádků.

6.6 Potencionální faktory ovlivňující kapitálové výdaje

Za vysvětlovanou proměnnou je zvolena:

1. kapitálové výdaje na jednoho obyvatele (**KVOBYV**)

- ➔ kapitálové výdaje na jednoho obyvatele jsou upraveny deflátorem HDP v jednotlivých letech 2010 až 2016,
- ➔ deflátor HDP je zveřejněn Českým Statistickým Úřadem (je vyjádřen v procentech),
- ➔ údaje o počtu obyvatel v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016 jsou k dispozici v malém lexikonu obcí, který zveřejňuje Český Statistický Úřad.

Mezi faktory, které by mohly ovlivňovat kapitálové výdaje obcí, patří:²⁸

1. zpožděná proměnná kapitálových výdajů na jednoho obyvatele (**KVOBYV(-1)**)

²⁷ Cílem je zjistit, jestli má vývoj rostoucí či klesající tendenci.

²⁸ Faktory jsou považovány za vysvětlující proměnnou.

- tento faktor je vyjádřen v korunách na jednoho obyvatele,
- předpokladem může být to, že pokud se investice provede v jednom roce tak v dalším roce jsou již investice nižší nebo žádné (předpokládá se záporná hodnota),

2. počet obyvatel celkem (**POCELKEM**)

- údaje o počtu obyvatel lze nalézt na Českém Statistickém Úřadu,
- předpoklad je ambivalentní; S růstem obyvatel v obci dochází také k růstu kapitálových výdajů na obyvatele vlivem možných aglomeračních nákladů²⁹. Opačným směrem mohou působit aglomerační úspory respektive úspory z rozsahu,

3. počet obyvatel ve věku 15 – 64 let (**POPPOD**)

- za každou obcí byl zjištěn počet lidí v produktivním věku, tyto údaje jsou dostupné na Českém Statistickém Úřadu,
- lze předpokládat, že čím větší je podíl obyvatel v produktivním věku, tím jsou vyšší kapitálové výdaje obcí,
- předpoklad je založen na úvaze, že obyvatelé (resp. voliči) v produktivním věku budou více preferovat kapitálové výdaje (tedy výdaje generující užitek rozložené ve středním až dlouhém časovém horizontu) ve srovnání s postproduktivní generací,

4. hustota osídlení (**HUSTOTA**)

- lze vyjádřit jako podíl počtu obyvatel celkem na katastrálním území obce,
- hustota osídlení je vyjádřena jako počet osob na hektar,
- s vyšší hustotou osídlení lze předpokládat, že dochází ke snížení kapitálových výdajů na obyvatele,

5. podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let na počtu obyvatel celkem (**POPPOD_POCELKEM**)

---

²⁹ Čadil (2010) uvádí, že se jedná o zvláštní typ externalit (jsou propojeny s koncentrací aktivit neboli velikostí obce a koncentrací obyvatelstva), které lze obecně nazvat aglomeračními efekty. Ty mohou být pozitivní (úspory) či negativní (náklady). Negativní efekty vedou k dislokaci obyvatelstva a aktivit do území.

- ➔ lze vyjádřit jako podíl počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let na počtu obyvatel celkem,
- ➔ tento podíl je vyjádřen v procentech,
- ➔ v kapitole 4 se Hamerníková (1996) zmiňuje o tom, že roste počet obyvatel ve věku 15 - 64 let (skupina obyvatel ve věku 15 – 64 let je označena jako produktivní skupina), kde právě tato skupina obyvatel může mít vyšší požadavky na kapitálové výdaje (dle odvětvového hlediska obce mohou investovat do dopravy, vzdělání, bydlení či tělovýchovy),

6. volby do zastupitelstev – předvolební období (**VOLMUN(-1)**)

- ➔ každé 4 roky se konají volby do zastupitelstev obcí (ve vybrané časové řadě 2010 až 2016 se volby konaly v roce 2010 a 2014),
- ➔ v letech 2010 a 2014 nabývá hodnoty 1 a v letech 2011, 2012, 2013, 2015 a 2016 hodnoty 0,
- ➔ politici se snaží zalíbit voličům (aby je opět zvolili), a proto dojde například k modernizacím či rekonstrukcím před volebním obdobím (kapitálové výdaje se zvýší); politickým hospodářským cyklem se zabývali také Sedmihradská, Kubík a Haas v kapitole 5.2 (zkoumali, zda dochází k růstu jak běžných tak i kapitálových výdajů před a ve volebních obdobích),
- ➔ tento faktor je aplikován nejen v regresní analýze panelových dat, ale i v kapitole 7.1,

7. zpožděná proměnná daňových příjmů na jednoho obyvatele (**DANPROBYV(-1)**)

- ➔ daňové příjmy na obyvatele jsou přepočítány pomocí deflátoru HDP v jednotlivých letech 2010 až 2016,
- ➔ deflátor HDP je zveřejněn Českým Statistickým Úřadem (v %),
- ➔ předpokládá se, že kapitálové výdaje obcí budou pozitivně ovlivněny výší daňových příjmů obcí. Vzhledem k silně dominantnímu podílu sdílených daní v příjmech obcí tento faktor zohledňuje do určité míry také pozici národního hospodářství v rámci ekonomického cyklu,

8. Přijaté investiční transfery na jednoho obyvatele (**IPTROBYV**)

- přijaté investiční transfery na obyvatele jsou také upraveny deflátorem HDP v jednotlivých letech 2010 až 2016,
- deflátor HDP je zveřejněn Českým Statistickým Úřadem (je vyjádřen v procentech),
- přijaté investiční transfery obce nezískávají každý rok (u některých obcí může být za sledované období nulová částka),
- předpokládá se, že s poskytnutím transferů může dojít i k růstu kapitálových výdajů (transfery jsou zpravidla účelové), pokud se transfer poskytne tak k čerpání dochází zpravidla ve stejném roce (není potřeba získat transfer dříve, než obec plánuje provést například rekonstrukci).

Mezi další faktory, které by mohly ovlivňovat výši kapitálových výdajů lze zařadit například katastrální výměru či vstup ČR do EU. Tyto faktory však nejsou aplikovány v regresní analýze panelových dat. Katastrální výměra obcí je uvedena v hektarech (či v km²). Zde se předpokládá, že s růstem výměry obce budou mít kapitálové výdaje na jednoho obyvatele rostoucí tendenci, protože obce zajišťují dlouhodobé potřeby pro občany (proto provádí například výstavbu obytných bytů). Dalším faktorem může být vstup do EU. ČR vstoupila do Evropské unie v roce 2004, což může zapříčinit růst kapitálových výdajů obcí (ČR mohla čerpat dotace z rozpočtu EU například na rekonstrukce či výstavbu nové sportovní haly).

Panelová regresní analýza

Získané údaje o obcích kraje Vysočina představují charakter panelových dat, a proto je vhodné testovat významnost jednotlivých faktorů pomocí regresní analýzy panelových dat. Novák (2007) uvádí, že analýzu panelových dat lze využít například v ekonomii, politických vědách, školství, bankovníctví či psychologii. Novák (2007, s. 71) říká, že „*analýzu panelových dat bychom mohli definovat jako studium jednotlivých subjektů (jednotlivců, domácností, podniků, regionů, států, ...) a jejich vzájemných vztahů, u kterých periodicky provádíme zjišťování charakteristických znaků a jejich následné hlubší prozkoumávání*“. Data jsou obvykle zjišťována za dvě či více časová období.

Analýza panelových dat má mnoho výhod. Při zpracování dat dostaneme velké množství pozorování. Lze také testovat složitější hypotézy vzájemného chování a dynamiky. Tato analýza, pokud se provádí na makroúrovni, dokáže dle autora lépe analyzovat skryté náhodné skutečnosti. Geografické oblasti, osoby, firmy, toto vše se rozumí jako

soubor jednotek, které se v čase opakují (jedná se o tzv. panel dat). V této analýze se objevují jak prvky regresní analýzy, tak i určité prvky analýzy časových řad. Základní lineární regresní model dle Nováka (2007) může být ve tvaru:

$$y_{it} = \mu + \sum_{j=1}^K \beta_j x_{jit} + u_{it}$$

kde

- $j = 1, 2, \dots, K,$
- $i = 1, 2, \dots, N,$
- $t = 1, 2, \dots, T.$

(Novák, 2007)

Y_{it} lze označit jako vysvětlovanou proměnnou i -tého pozorování v čase t , která závisí na K vysvětlujících proměnných. Ty jsou vyjádřeny jako $x_{it} = (x_{1it}, \dots, x_{Kit})$.

Model fixních efektů („Fixed Effects Model“)

Novák (2007) vysvětluje model fixních efektů, pokud vysvětlovaná proměnná (y_{it}) závisí na zvolených vysvětlujících proměnných x_{it} a konstanty jsou specifické pro i -tou jednotku v čase t , ve stejném čase jsou ale konstantním, pak model může vypadat:

$$y_{it} = \alpha_i^* + \beta' x_{it} + u_{it}; i = 1, 2, \dots, N, t = 1, 2, \dots, T.$$

(Novák, s. 73) říká, že „ β “ je vektor konstant rozměru $1 \times K$ a α_i^* je konstanta reprezentující efekty těch proměnných, které jsou příznačné (charakteristické) i -tému pozorování. Chybová složka u_{it} reprezentuje efekty nevýznamných proměnných příznačných i -tým pozorováním a danému časovému intervalu. Dále o této složce předpokládáme, že je nekorelovaná s vektorem x_{it} , pro všechny i a t , a pochází z nezávisle identického rozdělení s nulovou střední hodnotou a konstantním rozptylem, symbolicky

$$u_{it} \sim IID(0; \sigma_u^2).$$

Tento model je často nazýván také jako model kovarianční analýzy („analysis-of-covariance model“) nebo jako základní model reprezentující strukturu panelových dat“. Podklady pro regresní analýzu panelových dat byly vytvořeny v Microsoft Excel 2013 a následně byla provedena analýza v softwaru EViews 8.

7 Agregátní údaje o výši, dynamice a struktuře kapitálových výdajů všech obcí ČR

V této kapitole je zobrazen vývoj výdajů všech obcí a dobrovolných svazků obcí ČR (dále jen obcí) v jednotlivých letech 2006 až 2016. Dále je zobrazen podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích. Celkové a kapitálové výdaje jsou přepočteny na jednoho obyvatele. Kapitálové výdaje jsou též zobrazeny v jednotlivých letech z hlediska odvětvového, kde je hlavním cílem zhodnotit, do jakého odvětví obce nejvíce investují.

7.1 Vývoj běžných a kapitálových výdajů obcí ČR

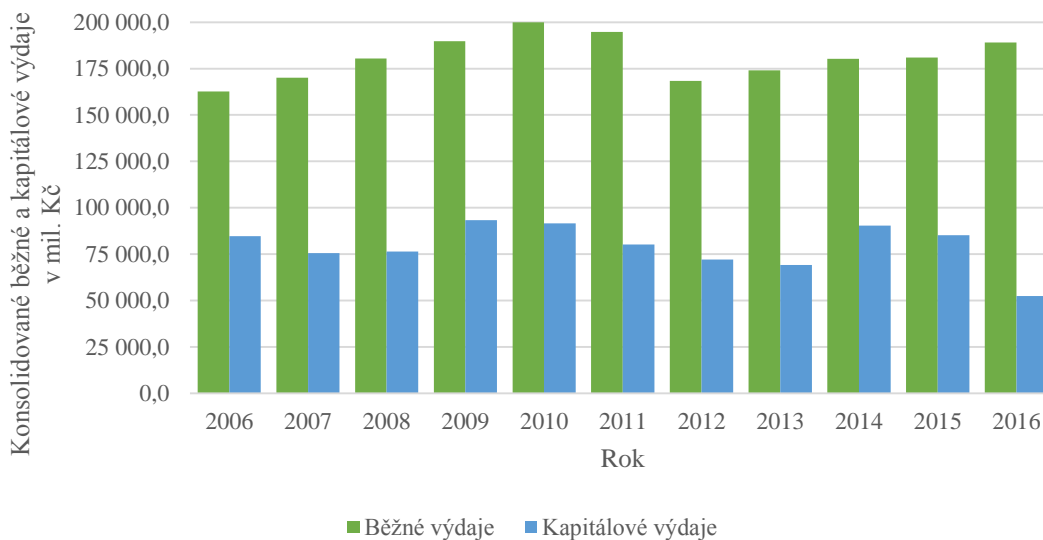
Tabulka 4 zobrazuje celkové výdaje, které jsou členěny dle druhového hlediska na běžné a kapitálové. Jednotlivé třídy (třída 5 a 6) se dále dělí na seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky. Tabulka 4 představuje konsolidované údaje, což znamená, že výdaje jsou již očištěny o přesuny mezi jinými účty a fondy, které obce mimo základního běžného účtu zřizují.

Tabulka 4: Konsolidované celkové, běžné a kapitálové výdaje obcí České republiky v letech 2006 až 2016

Rok	KONSBV (v mil. Kč)	KONSKV (v mil. Kč)	KONSV (v mil. Kč)
2006	162 646,3	84 710,5	247 356,8
2007	170 127,6	75 533,5	245 661,1
2008	180 416,0	76 487,3	256 903,3
2009	189 827,5	93 387,3	283 214,8
2010	199 934,3	91 572,9	291 507,2
2011	194 733,7	80 269,4	275 003,1
2012	168 344,5	72 147,8	240 492,3
2013	174 072,3	69 136,2	243 208,5
2014	180 252,4	90 314,2	270 566,6
2015	180 998,8	85 203,6	266 202,4
2016	188 983,2	52 517,7	241 500,9

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR. Vlastní zpracování.

Graf 1: Vývoj konsolidovaných běžných a kapitálových výdajů obcí České republiky v letech 2006 až 2016

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR. Vlastní zpracování.

V grafu 1 a tabulce 4 jsou zaznamenány agregátní údaje běžných a kapitálových výdajů v letech 2006 až 2016. Jak z grafu 1 vyplývá, převažující složkou rozpočtů obcí jsou běžné výdaje. Hlavním důvodem může být zejména to, že se každoročně opakují a mají krátkodobý charakter. Tyto výdaje obce využívají zejména na svůj provoz. Naopak kapitálové výdaje mají dlouhodobý charakter a představují jednorázové částky, které se zpravidla neopakují. Z hlediska odvětvového členění kapitálové výdaje směřují hlavně do odvětví dopravy, vzdělání a tělovýchovy, bydlení, vodního hospodářství a komunálních služeb (více viz kapitola 7.4). Jak vyplývá z grafu 1, běžné ani kapitálové výdaje nemají rostoucí charakter, ale představují mírně kolísavý vývoj (střídavý trend). Běžné výdaje dosáhly nejvyššího bodu v roce 2010 s částkou 199 934,3 mil. Kč. Naopak minima dosáhly v roce 2006 s celkovou částkou 162 646,3 mil. Kč, což představuje pokles o 37 288 mil. Kč (18,7 %) oproti roku 2010, kdy byly výdaje ve svém maximu. Kapitálové výdaje svého maxima dosáhly v roce 2009 s částkou 93 387,3 mil. Kč a minima v roce 2016 s částkou 52 517,7 mil. Kč, což je oproti roku 2009 pokles o 40 869,6 mil. Kč (43,76 %).

V tabulce 5 je zaznamenána míra dynamiky konsolidovaných kapitálových výdajů, která je vyjádřena pomocí 1. difference. Jedná se tedy o změnu kapitálových výdajů v běžném roce oproti předchozímu roku. Změna je zaznamenána jak v mil. Kč, tak i v procentech.

Tabulka 5: Dynamika konsolidovaných kapitálových výdajů v letech 2006 až 2016

Rok	KONSKV (v mil. Kč)	Změna KONSKV (v mil. Kč)	Změna KONSKV (v %)
2006	84 710,5		
2007	75 533,5	- 9 177,0	-10,83
2008	76 487,3	953,8	1,26
2009	93 387,3	16 900,0	22,10
2010	91 572,9	- 1 814,4	- 1,94
2011	80 269,4	-11 303,5	-12,34
2012	72 147,8	- 8 121,6	-10,12
2013	69 136,2	- 3 011,6	- 4,17
2014	90 314,2	21 178,0	30,63
2015	85 203,6	- 5 110,6	- 5,66
2016	52 517,7	-32 685,9	-38,36

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR. Vlastní zpracování.

Tabulka 5 představuje nárůst či pokles kapitálových výdajů obcí. Největší propad kapitálových výdajů nastal v roce 2016, kdy oproti roku 2015 výdaje klesly celkem o 32 685,9 mil. Kč (pokles o 38,36 %) a naopak největší nárůst výdajů byl v roce 2014, kdy oproti roku 2013 výdaje vzrostly o 21 178,0 mil. Kč (nárůst o 30,63 %). V roce 2010 a 2014 se konaly volby do zastupitelstev. V kapitole 5.2 se Sedmíhradská, Kubík a Haas (2011) zabývali politickým hospodářským cyklem. Zkoumali, zda dochází k růstu jak běžných tak i kapitálových výdajů před a ve volebních obdobích. Z tabulky 5 vyplývá, v předvolebním roce 2009 kapitálové výdaje vzrostly o 16 900,0 mil. Kč (nárůst o 22,10 %). V roce 2010 kapitálové výdaje klesly o 1 814,4 mil. Kč (pokles o 1,94 %). Další volební období proběhlo v roce 2014. Rok před volbami (2013) kapitálové výdaje poklesly o 3 011,6 mil. Kč (pokles o 4,17 %), ale v roce 2014 došlo opět k růstu těchto výdajů a to celkem o 21 178,0 mil. Kč (nárůst o 30,63 %). Nelze tedy jednoznačně říci, že se kapitálové výdaje vždy zvyšovaly rok před volbami a ve volebním období.

7.2 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích

Z grafu 1 je zřejmé, že převažující složkou jsou běžné výdaje (třída 5). Průměrně se běžné výdaje obcí ČR na celkových výdajích podílí z 69,65 %. Zaměříme se však na podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na konsolidovaných celkových výdajích v letech 2006 až 2016. V následující tabulce 6 je zobrazen vývoj právě tohoto podílu. Kapitálové výdaje tvoří průměrně 30,35 % podílu na celkových výdajích za sledované období. Nejvyšší podíl konsolidovaných kapitálových výdajů byl naměřen v roce 2006 (34,25 %) a naopak nejnižší v roce 2016, kdy se kapitálové výdaje obcí České republiky podílely na

celkových výdajích pouze z 21,75 %. Lze tedy konstatovat, že se podíl kapitálových výdajů obcí ČR každoročně mění.

Tabulka 6: Podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na konsolidovaných celkových výdajích v letech 2006 až 2016

Rok	KONSKV (v mil. Kč)	KONSV (v mil. Kč)	KONSKV/KONSV (v mil. Kč)
2006	84 710,5	247 356,8	34,25
2007	75 533,5	245 661,1	30,75
2008	76 487,3	256 903,3	29,77
2009	93 387,3	283 214,8	32,97
2010	91 572,9	291 507,2	31,41
2011	80 269,4	275 003,1	29,19
2012	72 147,8	240 492,3	30,00
2013	69 136,2	243 208,5	28,43
2014	90 314,2	270 566,6	33,38
2015	85 203,6	266 202,4	32,01
2016	52 517,7	241 500,9	21,75

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR. Vlastní zpracování.

Tabulka 7 zobrazuje detailnější členění kapitálových výdajů dle druhového členění. Tabulka 7 popisuje kapitálové výdaje v jednotlivých letech 2006 až 2016, které Ministerstvo financí ČR zveřejnilo ve veřejně dostupných závěrečných účtů. Je zde zobrazeno seskupení položek 61, 62 a 63. Seskupení položek 63 se dále dělí na podseskupení položek 631, 632 a 635. Opět se jedná o údaje, které jsou již po konsolidaci a jednotlivé výdaje jsou vyjádřeny v mil. Kč.

Tabulka 7: Konsolidované kapitálové výdaje obcí ČR dle druhového členění v letech 2006 až 2016

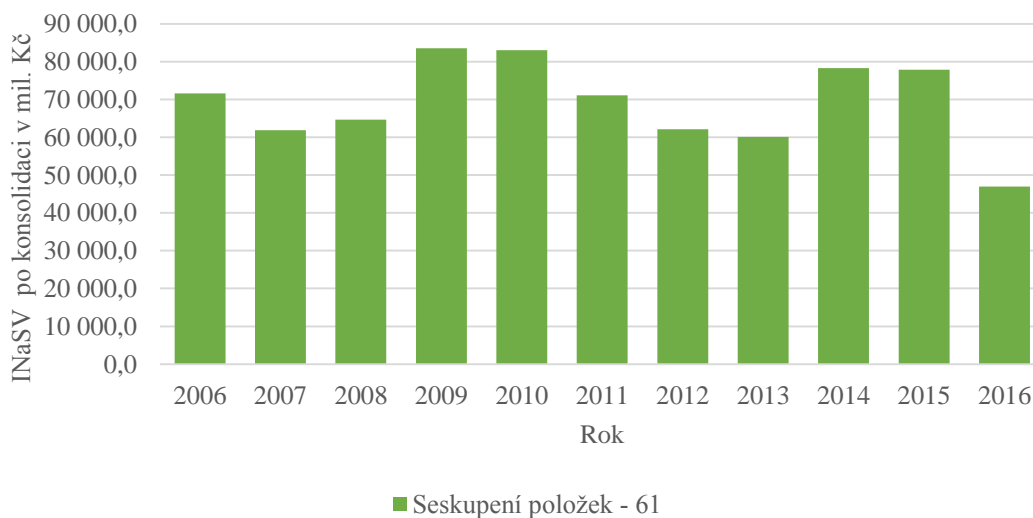
Rok	KONSKV (v mil. Kč)	Seskupení položek (v mil. Kč)		Podseskupení položek (v mil. Kč)		
		61	62	631	632	635
2006	84 710,5	71 595,1	1 200,0	6 761,0	496,9	1 942,0
2007	75 533,5	61 857,0	1 200,0	8 256,5	390,9	1 972,9
2008	76 487,3	64 709,1	900,0	6 505,7	445,4	1 896,6
2009	93 387,3	83 530,3	-	4 963,5	408,5	1 665,5
2010	91 572,9	83 025,6	800,0	1 873,1	461,8	1 662,4
2011	80 269,4	71 139,4	1 000,0	2 886,7	324,5	1 693,2
2012	72 147,8	62 093,5	439,1	5 602,4	314,0	1 575,6
2013	69 136,2	60 088,8	631,6	4 741,0	283,5	1 329,4
2014	90 314,2	78 336,4	4 248,1	3 380,2	342,6	1 567,4
2015	85 203,6	77 902,7	1 145,2	1 792,6	288,8	2 186,8
2016	52 517,7	46 978,2	741,6	1 160,6	494,2	2 372,1

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR. Vlastní zpracování.

V roce 2006 a 2009 Ministerstvo financí ČR v závěrečných účtech nezveřejnilo částky seskupení položek 62 (nákup akcií a majetkových podílů). V závěrečném účtu z roku 2007 Ministerstvo financí ČR dodalo, že tato skupina výdajů v roce 2006 byla téměř na stejné úrovni, jako v roce 2007 (můžeme tedy předpokládat částku 1 200,0 mil. Kč). Komentář Ministerstva financí k položce nákup akcií a majetkových podílů v závěrečném účtu z roku 2009 byl pouze ten, že u těchto výdajů došlo meziročně k poklesu. Jak z tabulky 7 vyplývá, nejvyšší podíl kapitálových výdajů po konsolidaci na celkových kapitálových výdajích po konsolidaci (v průměru 87,30 %) představují „investiční nákupy a související výdaje“ (dle druhového členění třída 6, seskupení položek 61). Dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů lze do této skupiny zahrnout například výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku, nákup pozemků a budov, strojů, dopravních prostředků, uměleckých děl a další.

Jelikož investiční nákupy a související výdaje (seskupení položek 61) představují významnou část kapitálových výdajů obcí ČR, v grafu 2 je zobrazen vývoj pouze této skupiny opět za sledované období 2006 až 2016.

Graf 2: Vývoj konsolidovaných investičních nákupů a souvisejících výdajů v letech 2006 až 2016

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR. Vlastní zpracování.

V nejvýznamnější skupině kapitálových výdajů 61 (investiční nákupy a související výdaje) dosáhla tato skupina v roce 2009 své maximum (83 530,3 mil. Kč). Ministerstvo financí ČR zaznamenalo ve zmiňovaném roce nárůst především na položce 6121 „budovy, haly, stavby“, a to na částku 74 100,0 mil. Kč (celkové investiční nákupy a související výdaje byly 83 530,3 mil. Kč). Minimální výdaje v této položce jsou patrné

z tabulky 7 a grafu 2 v roce 2016 (46 978,2 mil. Kč). Nelze říci, že vývoj investičních nákupů a souvisejících výdajů má rostoucí nebo klesající tendenci, lze konstatovat, že vývoj je mírně kolísavý (každý rok výdaje buď vzrostou či klesnou oproti předchozímu roku). Obecně lze říci, že se tato položka ročně pohybuje v rozmezí od 45,0 do 84,0 mld. Kč.

7.3 Celkové a kapitálové výdaje na jednoho obyvatele

V tabulce 8 dochází k přepočtu celkových a kapitálových výdajů na jednoho obyvatele. Z Českého Statistického Úřadu byl zjištěn počet obyvatel ČR v letech 2006 až 2016, který je zobrazen v tabulce 8 ve sloupci POBYV.

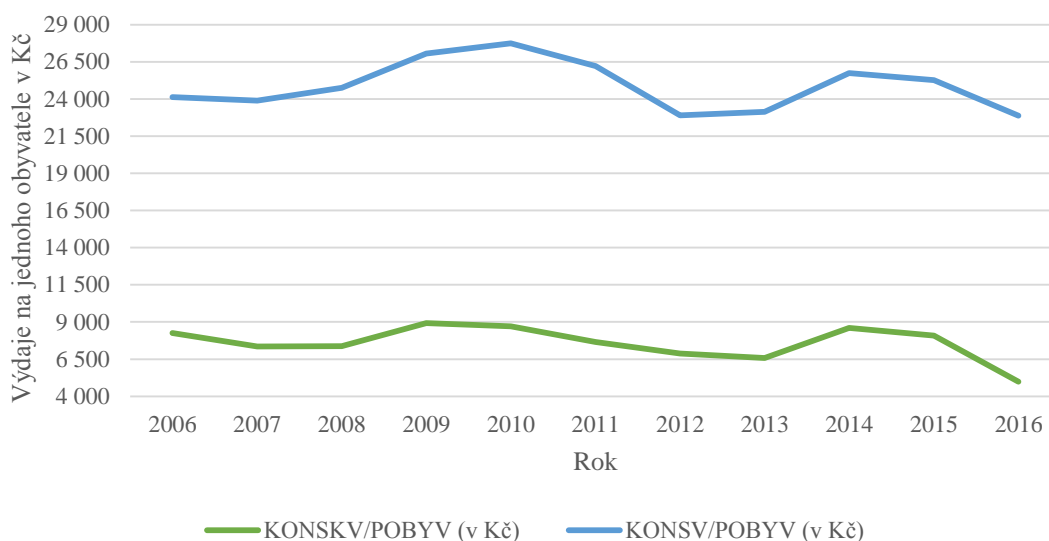
Tabulka 8: Konsolidované celkové a kapitálové výdaje na jednoho obyvatele v letech 2006 až 2016

Rok	KONSKV (v mil. Kč)	KONSV (v mil. Kč)	POBYV	KONSKV/POBYV (v Kč)	KONSV/POBYV (v Kč)
2006	84 710,5	247 356,8	10 251 079	8 264	24 130
2007	75 533,5	245 661,1	10 287 189	7 342	23 880
2008	76 487,3	256 903,3	10 381 130	7 368	24 747
2009	93 387,3	283 214,8	10 467 542	8 922	27 056
2010	91 572,9	291 507,2	10 506 813	8 716	27 745
2011	80 269,4	275 003,1	10 486 731	7 654	26 224
2012	72 147,8	240 492,3	10 505 445	6 868	22 892
2013	69 136,2	243 208,5	10 516 125	6 574	23 127
2014	90 314,2	270 566,6	10 512 419	8 591	25 738
2015	85 203,6	266 202,4	10 538 275	8 085	25 261
2016	52 517,7	241 500,9	10 553 843	4 976	22 883

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR, ČSÚ. Vlastní zpracování.

Tabulka 8 a graf 3 zobrazují, jak se vyvíjely výdaje na jednoho obyvatele v letech 2006 až 2016. Jak kapitálové, tak i celkové výdaje jsou uvedeny po konsolidaci. Vývoj výdajů má kolísavou tendenci. Ve sloupci KONSKV/POBYV, se jedná o podíl kapitálových výdajů na jednoho obyvatele. Výdaje se pohybovaly od 4 900 Kč do 8 950 Kč. Sloupec KONSV/POBYV představuje vývoj celkových konsolidovaných výdajů na jednoho obyvatele (od 22 800 Kč do 27 800 Kč). Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele dosáhly maximální hodnoty v roce 2009 s částkou 8 920 Kč. Naopak minimální kapitálové výdaje na jednoho obyvatele byly v roce 2016 a to pouze 4 976 Kč.

Graf 3: Vývoj konsolidovaných celkových a kapitálových výdajů na jednoho obyvatele v letech 2006 až 2016

Zdroj: Závěrečné účty Ministerstva financí ČR, ČSÚ. Vlastní zpracování.

7.4 Vývoj kapitálových výdajů obcí dle odvětvového členění

Jak již bylo řečeno, výdaje lze členit dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů také z hlediska odvětvového. Dle veřejně dostupných závěrečných účtů Ministerstva financí ČR je zobrazen vývoj kapitálových výdajů dle odvětvového členění v letech 2007 až 2016.

7.4.1 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2007

V roce 2007 se obce zaměřily na odvětví bydlení, dopravy, vodního hospodářství, vzdělání a tělovýchovy. Investiční transfery, které byly poskytnuty obcím z rozpočtu kapitoly VPS³⁰ a OSFA³¹, se také podílely na čerpání kapitálových výdajů obcí.³² Celková čerpaná částka investičních transferů (jednalo se o účelové transfery) činila 17,5 mld. Kč. V odvětví školství a zdravotnictví se také jednalo o čerpání účelových dotací, které byly poskytnuty na podporu a rozvoj kulturních památek, na podporu výstavby nájemních bytů pro nízkopříjmové skupiny či na reprodukci majetku jednotek požární ochrany. Část kapitálových výdajů byla využita v rámci uskutečnění různých programů, které byly spolufinancovány z finančních prostředků Evropské unie. Náklady na ochranu ovzduší,

³⁰ VPS = programy a dotace kapitoly všeobecné pokladní správy.

³¹ OSFA = závěrečný účet kapitoly 397 = operace státních finančních aktiv.

³² Zejména však transfery z rozpočtů Státního fondu životního prostředí, Státního fondu rozvoje bydlení či z rozpočtů ostatních kapitol SR.

ochranu přírody a vod byly financovány z investičních transferů ze Státního fondu životního prostředí. Mezi další zdroj financování kapitálových výdajů obcí patří také transfery z vlastních zdrojů krajů. V roce 2007 kraje do rozpočtů obcí uvolnily přes 1,8 mld. Kč. Obce tyto finanční prostředky využily na podporu volnočasových aktivit, na sport, na program obnovy venkova, na výstavbu kanalizací, vodovodů či na rozvoj cestovního ruchu a turistiky. Obce také využily vlastní zdroje na realizaci různých investičních programů.

7.4.2 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2008

I v roce 2008 kapitálové výdaje směřovaly do bydlení, dopravy, komunálních služeb, dále do vzdělání a školských služeb a vodního hospodářství. Investiční transfery, které byly poskytnuty obcím z rozpočtů kapitoly OSFA³³ a VPS³⁴, byly zdrojem čerpání výdajů obcí, zejména však transfery z rozpočtů ostatních kapitol státního rozpočtu či Státního fondu životního prostředí a také Státního fondu rozvoje bydlení a dopravní infrastruktury. Celkově se vynaložilo 13,7 mld. Kč na investiční účelové transfery, což je o 3,8 mld. Kč méně, než se vynaložilo v roce 2007. Z prostředků EU se financovaly akce zejména na výstavbu a obnovu infrastruktury kanalizací a vodovodů nebo také podpora rekonstrukcí panelových sídlišť. Transfery, které z vlastních zdrojů kraje uvolnily do rozpočtů obcí, byly také zdrojem pro financování kapitálových výdajů obcí a celková částka činila zhruba 2,4 mld. Kč. Obce tyto finanční prostředky využily na obnovu venkova a podporu volnočasových aktivit, dále z těchto zdrojů financovaly výstavbu kanalizací, vodovodů či rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Zhruba 1,5 mld. Kč obce uvolnily z vlastních zdrojů na financování jednotlivých investičních programů.

7.4.3 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2009

Jako i v předešlých dvou letech, i tento rok kapitálové výdaje obcí směřovaly do výše zmiňovaných odvětví. Zdrojem čerpání kapitálových výdajů obcí byly opět transfery, které se poskytly obcím z rozpočtů kapitoly OSFA a VPS (zejména transfery ze státních fondů či transfery z rozpočtů ostatních kapitol SR). Celkem se vynaložilo na investiční účelové transfery 14,6 mld. Kč. Obce získaly v roce 2009 od rozpočtů regionálních rad celkem 0,5 mld. Kč, což byl významný zdroj na financování investičních akcí.

---

³³ OSFA = závěrečný účet kapitoly 397 = operace státních finančních aktiv.

³⁴ VPS = programy a dotace kapitoly všeobecné pokladní správy.

V roce 2008 obce získaly od regionálních rad pouze 0,1 mld. Kč. Obcím byly opět převedeny finanční prostředky z rozpočtů krajů. Jednalo se zhruba o 2,0 mld. Kč, které byly využity na program obnovy venkova, na výstavbu vodovodů, kanalizací, na podporu sportu nebo na rekonstrukci místních komunikací. Na jednotlivé investiční projekty obce uvolnily z vlastních zdrojů kolem 1,5 mld. Kč.

7.4.4 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2010

Kapitálové výdaje v roce 2010 obce využily především v dopravě, komunálních služeb, bydlení, ve vodním hospodářství, v územním rozvoji, na ochranu životního prostředí, vzdělání a školských služeb. Transfery z rozpočtů ostatních kapitol SR a ze státních fondů představoval hlavní zdroj čerpání kapitálových výdajů obcí. Ve výši 11,5 mld. Kč obce získaly na financování investičních akcí z rozpočtů regionálních rad, což představuje dvojnásobně vyšší částku než tomu tak bylo v předchozím roce 2009. Z rozpočtů krajů obce získaly kolem 1,5 mld. Kč. Obce tuto částku využily na financování programu obnovy venkova, výstavbu kanalizací a také na rozvoj cestovního ruchu a turistiky. Obce z vlastních zdrojů realizovaly na jednotlivé investiční projekty zhruba 2,3 mld. Kč (což je oproti roku 2009 nárůst o 0,8 mld. Kč).

7.4.5 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2011

Kapitálové výdaje obcí z hlediska odvětvového směřovaly především do bydlení, územního rozvoje, dopravy, komunálních služeb, ochrany životního prostředí, vzdělání a školských služeb. Nejvyšší pokles kapitálových výdajů obcí oproti roku 2010 byl v odvětví dopravy, kde se výdaje snížily o 3,8 mld. Kč. Transfery ze státních fondů, z rozpočtů ostatních kapitol SR a také transfery (které byly převedeny z rozpočtů regionálních rad na financování investičních akcí) představovaly hlavní zdroj čerpání kapitálových výdajů. Obce přijaly celkem 6,7 mld. Kč z rozpočtů regionálních rad, což představuje pokles o 4,8 mld. Kč oproti loňskému roku 2010. Obce se na investičních projektech podílely také vlastními zdroji. Z rozpočtů krajů byla převedena obcím celková částka 1,7 mld. Kč (pokles o 0,6 mld. Kč).

7.4.6 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2012

V roce 2012 kapitálové výdaje obcí směřovaly dlouhodobě do vodního hospodářství a dopravy, ale vyšší investování obce vynakládaly v odvětví bydlení, územního rozvoje či komunálních služeb (10,5 mld. Kč), školských služeb a vzdělání (6,4 mld. Kč) a

ochrany životního prostředí (3,2 mld. Kč). Obce zaznamenaly pokles kapitálových výdajů především v odvětví školských služeb a vzdělávání, kultury a církvi.

7.4.7 Kapitálové výdaje dle odvětvového členění – Rok 2013, 2014, 2015 a 2016

Stejně jako v předchozím roce, tak i v roce 2013 kapitálové výdaje obcí dlouhodobě směřovaly do odvětví vodního hospodářství a dopravy. Investice do bydlení, územního rozvoje a komunálních služeb patří mezi investice, kde obce více investují (částka činila zhruba 10,1 mld. Kč). Kapitálové výdaje obcí dále směřovaly do odvětví zájmových činností a tělovýchovy (4,2 mld. Kč), školských služeb a vzdělání (8,3 mld. Kč) a na ochranu životního prostředí (3,3 mld. Kč). V tomto roce vzrostly výdaje obcí v odvětví vzdělávání a školské služby (růst o 1,9 mld. Kč) a poklesly v odvětví dopravy (pokles o 2,1 mld. Kč).

Také v roce 2014, 2015 a 2016 obce vynakládaly kapitálové výdaje převážně do odvětví dopravy a vodního hospodářství. Obce v roce 2014 do odvětví komunálních služeb, územního rozvoje a bydlení vynaložily celkem 14,8 mld. Kč, 11 mld. Kč na vzdělání a školské služby, dále do zájmových činností a tělovýchovy celkem 5,5 mld. Kč a do odvětví ochrany životního prostředí 5,1 mld. Kč. V roce 2015 obce vynaložily do odvětví územního rozvoje, komunálních služeb a bydlení celkem 12,1 mld. Kč, do školských služeb a vzdělání 10,1 mld. Kč, do zájmových činností a tělovýchovy celkem 5,5 mld. Kč a také do odvětví ochrany životního prostředí obce vynaložily celkem 4,6 mld. Kč. V roce 2016 byl zaznamenán pokles především v odvětví dopravy, kde celková částka činila 11,1 mld. Kč (meziroční pokles o 5,4 mld. Kč). Další pokles byl také v odvětví vodního hospodářství. V odvětví bydlení, územního rozvoje a komunálních služeb došlo také k poklesu (celkem bylo vynaloženo 10,5 mld. Kč).

7.4.8 Shrnutí kapitálových výdajů dle odvětvového členění

Jak vyplývá z jednotlivých let, obce ČR nejvíce investují do odvětví bydlení, územního rozvoje a dopravy. Na financování kapitálových výdajů obce nemají dostatek svých finančních prostředků, a proto je nutné získat finanční prostředky ze Státního rozpočtu formou dotací. Obce také získávají finance z rozpočtů krajů a také z rozpočtů Evropské unie. Financování kapitálových výdajů se každým rokem mění, nelze tedy říci, že se každý rok investuje stejná či vyšší částka například do odvětví dopravy. Každá obec má také jiné požadavky, proto se například jeden rok zaměří do oprav dlouhodobého majetku a další rok bude financovat do odvětví vzdělání.

8 Kapitálové výdaje obcí v Kraji Vysočina

8.1 Analýza kapitálových výdajů pomocí popisné statistiky

V této kapitole dochází k analýze kapitálových výdajů vybraného vzorku obcí v letech 2010 až 2016. Jak je uvedeno v metodice, vybraným vzorkem obcí je kraj Vysočina, ve kterém se nachází celkem 704 obcí. Využívá se zde popisná statistika, která zahrnuje určení průměru, maximální a minimální hodnoty. Kapitálové výdaje obcí v kraji Vysočina jsou přepočtené na jednoho obyvatele a také se zobrazuje podíl zmiňovaných výdajů na celkových výdajích. Je využito druhové členění výdajů (třídy 5 a 6, které se dále člení na seskupení, podseskupení položek a jednotlivé položky). Také je zobrazen vývoj kapitálových výdajů krajského města Jihlava. Veškeré hodnoty jsou již po konsolidaci, což zobrazuje přehlednější obraz o výdajích zvoleného kraje.

8.1.1 Vývoj celkových, běžných a kapitálových výdajů v letech 2010 až 2016

V tabulce 9 je zobrazen vývoj celkových, běžných a kapitálových výdajů obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016. Údaje jsou v tis. Kč a jsou již po konsolidaci. Výdaje jsou zachyceny v druhovém členění dle vyhlášky č. 323/2002 Sb.³⁵

Tabulka 9: Vývoj celkových, běžných a kapitálových výdajů v letech 2010 až 2016 po konsolidaci

Rok	VYD (v tis. Kč)	BV (v tis. Kč)	KV (v tis. Kč)
2010	20 527 501,7	14 510 156,5	6 017 345,3
2011	19 327 062,6	13 733 930,2	5 593 132,4
2012	17 622 920,0	12 248 320,7	5 374 599,4
2013	17 996 336,6	12 670 951,8	5 325 384,9
2014	19 906 603,1	13 646 367,4	6 260 235,7
2015	21 278 453,8	13 871 318,0	7 407 135,8
2016	18 704 174,0	14 294 995,9	4 409 178,0

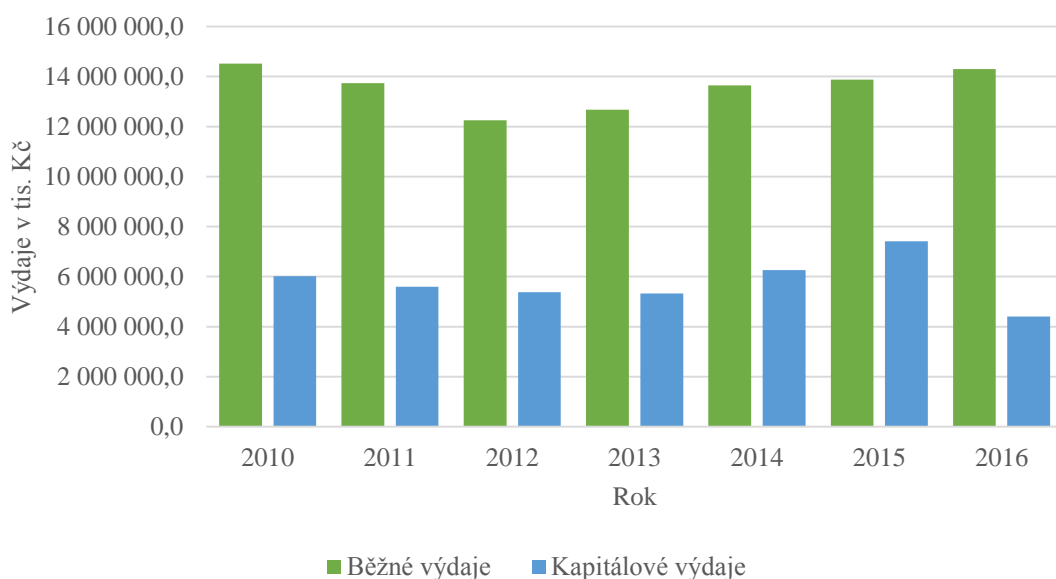
Zdroj: MONITOR MFČR. Vlastní zpracování.

Jak vyplývá z tabulky 9, běžné výdaje jsou opět převažující oproti kapitálovým, jako tomu je i v kapitole 7.1. Běžné výdaje (třída 5) dosáhly svého maxima v roce 2010 s částkou 14 510 156,5 tis. Kč. Nejvýznamnějším běžným výdajem je dle druhového členění položka 5331 (neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím), kdy v této položce obce vynaložily v roce 2010 celkem 3 945 134,0 tis. Kč. Naopak minima

³⁵ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

dosáhly běžné výdaje v roce 2012 s částkou 12 248 320,7 tis. Kč. Běžné výdaje v průměru dosahují částky 13 568 005,8 tis. Kč za sledované období 2010 až 2016. Kapitálové výdaje dosáhly maximální hodnoty v roce 2015 s celkovou částkou 7 407 135,8 tis. Kč. V tomto roce obce kraje Vysočina nejvíce investovaly do budov, hal a staveb (položka 6121) s celkovou částkou 6 053 486,3 tis. Kč. Naopak minimum vyplývá z tabulky 9 v roce 2016, kdy výdaje dosáhly pouze 4 409 178,0 tis. Kč. Tento pokles je způsoben také díky snížení položky 6121, kdy tato položka činila v roce 2016 pouze 3 379 951,3 tis. Kč. Za sledované období se kapitálové výdaje pohybují v průměru kolem 5 769 573,1 tis. Kč. Graf 4 zobrazuje vývoj jak běžných, tak i kapitálových výdajů všech obcí kraje Vysočina. Od roku 2010 až 2013 lze sledovat mírný pokles kapitálových výdajů. Změna nastala v roce 2014, kdy výdaje vzrostly. Stejně tomu tam bylo i v roce 2015. Velký propad však nastal o rok později (rok 2016).

Graf 4: Vývoj běžných a kapitálových výdajů obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016

Zdroj: MONITOR MFČR. Vlastní zpracování.

8.1.2 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích

Tabulka 10 zobrazuje podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích obcí kraje Vysočina v letech 2010 až 2016. Z tabulky 10 je zřejmé, že se kapitálové výdaje na celkových výdajích pohybují v rozmezí od 23,57 % do 34,81 %. Nejvyšší podíl nastal v roce

2015, kdy se kapitálové výdaje na celkových výdajích podílely z 34,81 %. Naopak minimální podíl byl v roce 2016, kdy tento podíl klesl na pouhých 23,57 %.³⁶ V průměru se však kapitálové výdaje v časové řadě 2010 až 2016 podílejí z 29,74 %.

Tabulka 10: Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016

Rok	VYD (v tis. Kč)	KV (v tis. Kč)	KV/VYD (v %)
2010	20 527 501,7	6 017 345,3	29,31
2011	19 327 062,6	5 593 132,4	28,94
2012	17 622 920,0	5 374 599,4	30,50
2013	17 996 336,6	5 325 384,9	29,59
2014	19 906 603,1	6 260 235,7	31,45
2015	21 278 453,8	7 407 135,8	34,81
2016	18 704 174,0	4 409 178,0	23,57

Zdroj: MONITOR MFČR. Vlastní zpracování.

Z tabulky 10 lze také popsat dynamiku kapitálových výdajů v letech 2010 až 2016. V roce 2015 se oproti roku 2014 kapitálové výdaje zvýšily o 1 146 900,1 tis. Kč, avšak v roce 2016 došlo k poklesu téměř o 3 mld. Kč oproti roku 2015. Důvodem je snížení nejvýznamnější položky 6121 (budovy, haly a stavby), kdy v roce 2015 tato položka dosáhla částky 6 053 486,3 tis. Kč, ale v roce 2016 byl propad velice významný a to o 2 673 535,0 tis. Kč. Položka 6121 (budovy, haly a stavby) se propadla na částku 3 379 951,3 tis. Kč.

8.1.3 Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele

Tabulka 11: Vývoj kapitálových výdajů obcí v kraji Vysočina na jednoho obyvatele v letech 2010 až 2016

Rok	POBYV	KV (v tis. Kč)	KV/POBYV (v Kč)
2010	514 992	6 017 345,3	11 684
2011	514 569	5 593 132,4	10 870
2012	511 937	5 374 599,4	10 499
2013	511 207	5 325 384,9	10 417
2014	510 209	6 260 235,7	12 270
2015	509 895	7 407 135,8	14 527
2016	509 475	4 409 178,0	8 654

Zdroj: MONITOR MFČR. Vlastní zpracování.

Jak vyplývá z tabulky 11, vývoj kapitálových výdajů na jednoho obyvatele se od roku 2010 do 2013 výrazně nezměnil. Změna nastala v roce 2012, kdy kapitálové výdaje

³⁶ Propad se projevuje také v tabulce 11, kde je zobrazen vývoj kapitálových výdajů kraje Vysočina na jednoho obyvatele.

na jednoho obyvatele vzrostly na 12 270 Kč. Nejvyšší hodnota je z tabulky 11 zřejmá v roce 2015 s celkovou částkou 14 527 Kč. Výrazný propad nastal v roce 2016, kdy kapitálové výdaje na jednoho obyvatele byly pouze 8 654 Kč. Tento propad mohl nastat také kvůli snížení významné položky 6121 (budovy, haly a stavby). Za sledované období se kapitálové výdaje průměrně pohybují okolo 11 274 Kč.

8.1.4 Kapitálové výdaje krajského města Jihlava

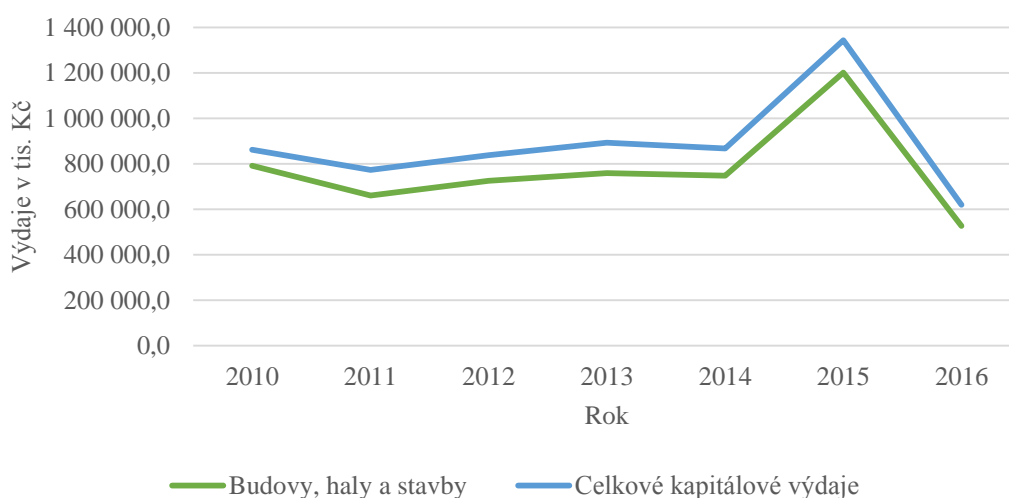
V kraji Vysočina je Jihlava krajským městem, kde dle Českého Statistického Úřadu žije 50 710 obyvatel. Jak bylo zjištěno z veřejně dostupných údajů (MONITOR), v Jihlavě se z kapitálových výdajů nejvíce využívá položka 6121 (budovy, haly a stavby). Tato položka je opět nejvýznamnější, jako tomu je i u kraje Vysočina. V tabulce 12 je zobrazen vývoj jak celkových kapitálových výdajů, tak i vývoj nejvýznamnější položky 6121 (budovy, haly a stavby).

Tabulka 12: Vývoj celkových kapitálových výdajů a položky 6121 krajského města Jihlava v letech 2010 až 2016

Rok	KV (v tis. Kč)	Položka 6121 (v tis. Kč)
2010	862 212,4	791 197,9
2011	772 619,3	660 847,8
2012	837 907,5	725 539,8
2013	892 724,8	759 119,4
2014	867 734,9	748 387,8
2015	1 344 116,4	1 201 733,5
2016	619 856,8	526 378,5

Zdroj: MONITOR MFČR. Vlastní zpracování.

Graf 5: Vývoj celkových kapitálových výdajů a položky 6121 krajského města Jihlava v letech 2010 až 2016

Zdroj: MONITOR MFČR. Vlastní zpracování.

V tabulce 12 a grafu 5 je zobrazen vývoj celkových výdajů a položky 6121 (budovy, haly a stavby). Jak bylo zjištěno, položka 6121 se na celkových výdajích podílí v průměru z 87,07 %. V letech od roku 2010 do 2014 nenastala žádná výrazná změna. V roce 2015 došlo z výraznému nárůstu jak u celkových výdajů, tak i v položce 6121, kdy byly zároveň i ve svém maximu. Celkové kapitálové výdaje byly v částce 1 344 116,4 tis. Kč, položka 6121 vzrostla na částku 1 201 733,5 tis. Kč. Tento nárůst na položce 6121 může být zapříčiněn z důvodu zahájení výstavby nových bytů. Propad těchto výdajů nastal v roce 2016, kdy celkové výdaje klesly na částku 619 856,8 tis. Kč. Položka 6121 se také snížila oproti roku 2015 a to na částku 526 378,5 tis. Kč.

8.2 Faktory ovlivňující kapitálové výdaje obcí v kraji Vysočina

V této kapitole je provedena regresní analýza panelových dat. Cílem je nalézt faktory, které by mohly ovlivňovat výši kapitálových výdajů zvoleného vzorku obcí. Jak je uvedeno v metodice, za vysvětlovanou proměnnou se považují kapitálové výdaje na jednoho obyvatele (v Kč) a vysvětlující proměnné jsou: zpožděná proměnná kapitálových výdajů na jednoho obyvatele, počet obyvatel celkem, počet obyvatel ve věku 15 – 64 let, hustota osídlení, podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let na celkovém počtu obyvatel, volby do zastupitelstev (předvolební období), zpožděná proměnná daňových příjmů na jednoho obyvatele, přijaté investiční transfery na jednoho obyvatele. Nejprve jsou však zobrazeny obce s nejvyšší a nejnižší katastrální výměrou, počtem obyvatel a také hustotou osídlení.

8.2.1 Obce s nejvyšší a nejnižší katastrální výměrou

Tabulky 13 a 14 zobrazují 10 obcí s nejvyšší a nejnižší katastrální výměrou v kraji Vysočina. Jelikož se výměra obcí v čase nemění, není nutné používat zvolenou časovou řadu, protože by výsledky byly každý rok stejné.

Tabulka 13: Obce s nejvyšší katastrální výměrou v kraji Vysočina

Pořadí	Kód obce	Obec	Katastrální výměra (v ha)
1	547492	Pelhřimov	9 527
2	586846	Jihlava	8 785
3	586943	Brtnice	7 417
4	568414	Havlíčkův Brod	6 494
5	596230	Nové Město na Moravě	6 113
6	590266	Třebíč	5 759
7	568759	Chotěboř	5 406
8	595411	Bystřice nad Pernštejnem	5 307
9	547999	Humpolec	5 149
10	590754	Jaroměřice nad Rokytnou	5 136

Zdroj: ČSU. Vlastní zpracování.

V tabulce 13 jsou zobrazeny obce, které mají v kraji Vysočina nejvyšší katastrální výměru. Z kraje Vysočina je největší obec Pelhřimov s celkovou výměrou 9 527 ha. Překvapující je také to, že krajské město Jihlava je obcí s druhou nejvyšší výměrou (8 785 ha).³⁷ Další v pořadí je Brtnice, Havlíčkův Brod, Nové Město na Moravě, Třebíč, Chotěboř, Bystřice nad Pernštejnem, Humpolec a Jaroměřice nad Rokýtnou.

Tabulka 14: Obce s nejnižší katastrální výměrou v kraji Vysočina

Pořadí	Kód obce	Obec	Katastrální výměra (v ha)
1	591238	Nimpšov	98
2	587486	Malý Beranov	100
3	561461	Jankov	169
4	561916	Pavlov	174
5	596001	Kyjov	175
6	550370	Pokojovice	179
7	587702	Plandry	183
8	548499	Sloupno	186
9	588105	Vápovice	199
10	596639	Rozseč	202

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování.

Tabulka 14 naopak představuje obce s nejnižší katastrální výměrou. Nejmenší obec v kraji Vysočina je Nimpšov, který má katastrální výměru pouze 98 ha. Druhá nejmenší obec je Malý Beranov s výměrou 100 ha a třetí nejmenší obec je Jankov s výměrou 169 ha. Mezi další obce s nejnižší katastrální výměrou patří Pavlov, Kyjov, Pokojovice, Plandry, Sloupno, Vápovice a Rozseč.

8.2.2 Obce s nejvyšším a nejnižším počtem obyvatel v letech 2010 až 2016

Počet obyvatel se neustále vyvíjí. Čím vyšší je počet obyvatel, tím více musí obce uspokojit statky a služby pro své obyvatelstvo. Předpokládá se, že čím je obec lidnatější, tím mohou jak běžné, tak i kapitálové výdaje růst. V tabulkách 15 a 16 jsou zobrazeny obce kraje Vysočina s nejvyšším a nejnižším počtem obyvatel.

Tabulka 15: Obce s nejvyšším počtem obyvatel v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016

Pořadí	Obec	Rok						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Jihlava	51 222	51 154	50 669	50 598	50 510	50 521	50 714
2	Třebíč	38 156	37 836	37 575	37 324	37 095	36 880	36 641
3	Havlíčkův Brod	24 413	24 166	23 549	23 483	23 345	23 306	23 234

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování.

³⁷ Dalo by se předpokládat, že v každém kraji má krajské město vždy nejvyšší katastrální výměru.

Dle tabulky 15 je Jihlava každý rok na prvním místě s nejvyšším počtem obyvatel. Průměrný počet obyvatel za sledované období je 50 770 obyvatel. U Jihlavy je vývoj obyvatel mírně kolísavý, nelze jednoznačně říci, zda dochází k jednoznačnému snižování či růstu počtu obyvatel. Druhá obec s nejvyšším počtem obyvatel je Třebíč, kde za roky 2010 až 2016 je v průměru 37 358 obyvatel. V posledních letech lze dle tabulky 15 sledovat nepatrné meziroční snižování počtu obyvatel. Třetí obec s nejvyšším počtem obyvatel je Havlíčkův Brod. Průměrný počet obyvatel za sledované období je 23 642 obyvatel. Zde dochází každý rok k nepatrnému snížení počtu obyvatel.

Tabulka 16: Obce s nejnižším počtem obyvatel v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016

Pořadí	Obec	Rok						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Vysoká Lhota	22	20	18	18	17	17	15
2	Chýstovice	28	27	25	28	30	29	32
3	Vanůvek	29	36	-	-	36	38	-
	Jankov	-	-	32	32	-	-	34

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování.

Nejnižší počet obyvatel třech obcí v kraji Vysočina je zobrazen v tabulce 16. Obce Vysoká Lhota a Chýstovice zůstaly každý rok ve stejném pořadí, avšak o třetí místo se dělí obce Vanůvek a Jankov. Počet obyvatel ve Vysoké Lhotě neustále klesá, v roce 2016 tento počet klesl na pouhých 15 obyvatel. Naopak k růstu obyvatel dochází v obci Chýstovice, kde v roce 2016 bylo 32 obyvatel. Jak již bylo řečeno, Vanůvek a Jankov se dělí o třetí místo. Dle tabulky 16 lze předpokládat, že třetí obec s nejnižším počtem obyvatel bude v roce 2017 Jankov, protože se tyto obce každé dva roky střídají.

8.2.3 Obce s nevyšší a nejnižší hustotou osídlení v letech 2010 až 2016

Hustota osídlení je často označována také jako lidnatost. Každým rokem dochází ke změně počtu obyvatel v obcích a to je hlavním důvodem, proč se tento faktor v čase mění. Hustotu osídlení lze vypočítat jako podíl počtu obyvatel a rozlohy (plochy) dané obce³⁸. V tabulkách 17 a 18 jsou reprezentovány vždy 3 obce kraje Vysočina v daném roce, které měly nejvyšší a nejnižší hustotu osídlení.

³⁸ Katastrální výměru obcí lze uvést buď v km² nebo v ha.

Tabulka 17: Nejvyšší hustota osídlení obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016

Pořadí	Rok	Obec	Hustota (os/ha)
1	2010	Třebíč	6,63
2	2010	Žďár nad Sázavou	6,28
3	2010	Jihlava	5,83
1	2011	Třebíč	6,57
2	2011	Žďár nad Sázavou	6,22
3	2011	Malý Beranov	5,83
1	2012	Třebíč	6,52
2	2012	Malý Beranov	6,03
3	2012	Žďár nad Sázavou	5,95
1	2013	Třebíč	6,48
2	2013	Malý Beranov	6,15
3	2013	Žďár nad Sázavou	5,89
1	2014	Třebíč	6,44
2	2014	Malý Beranov	6,15
3	2014	Žďár nad Sázavou	5,85
1	2015	Třebíč	6,40
2	2015	Malý Beranov	6,18
3	2015	Žďár nad Sázavou	5,79
1	2016	Třebíč	6,36
2	2016	Malý Beranov	6,19
3	2016	Jihlava	5,77

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování.

Z tabulky 17 lze pozorovat, že nejvyšší hustotu osídlení mají obce Třebíč, Malý Beranov, Žďár nad Sázavou a Jihlava. Třebíč patří mezi obec, která má z kraje Vysočina každý rok ve sledované časové řadě nejvyšší hustotu osídlení. V Třebíči byla nejvyšší lidnatost v roce 2010, kdy na hektar bylo 6,63 osob. Naopak nejnižší hustota byla v roce 2016 (6,36 osob na hektar). V roce 2010 a 2011 byl Žďár nad Sázavou na druhém místě s nejvyšší hustotou, avšak od roku 2012 je na této pozici Malý Beranov. Každý rok se obec s třetí nejvyšší hustotou osídlení měnila. V roce 2010 byla třetí v pořadí Jihlava, avšak o rok později ji vystřídal Malý Beranov. V roce 2012 nastala další změna, kdy se Malý Beranov posunul na druhé místo a Žďár nad Sázavou klesl na třetí místo. V roce 2013, 2014 a 2015 nenastala žádná změna a Žďár nad Sázavou zůstal stále na třetím místě. O rok později (v roce 2016) se Jihlava vrátila na třetí místo s hustotou 5,77 osob na hektar.

Tabulka 18: Nejnižší hustota osídlení obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016

Pořadí	Rok	Obec	Hustota (os/ha)
1	2010	Cikháj	0,0525
2	2010	Chýstovice	0,0539
3	2010	Vysoká Lhota	0,0709
1	2011	Cikháj	0,0515
2	2011	Chýstovice	0,0520
3	2011	Vysoká Lhota	0,0645
1	2012	Chýstovice	0,0481
2	2012	Cikháj	0,0497
3	2012	Vysoká Lhota	0,0580
1	2013	Cikháj	0,0501
2	2013	Chýstovice	0,0539
3	2013	Vysoká Lhota	0,0580
1	2014	Cikháj	0,0501
2	2014	Vysoká Lhota	0,0548
3	2014	Chýstovice	0,0578
1	2015	Cikháj	0,0520
2	2015	Vysoká Lhota	0,0548
3	2015	Chýstovice	0,0558
1	2016	Vysoká Lhota	0,0484
2	2016	Cikháj	0,0520
3	2016	Chýstovice	0,0616

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování.

Vývoj třech obcí, které mají nejnižší hustotu osídlení v letech 2010 až 2016, je zobrazen v tabulce 18. Zde jsou zobrazeny obce Cikháj, Chýstovice a Vysoká Lhota. Cikháj je obec, která má ve sledované časové řadě nejnižší zalidnění. Pouze v roce 2012 a 2016 byla obec Cikháj druhá v pořadí. Jak lze z tabulky 18 vidět, neustále dochází ke změně v hustotě osídlení (především na druhém a třetím pořadí). Vysoká Lhota byla od roku 2010 až do roku 2013 na třetím místě s nejnižší hustotou, avšak v roce 2014 a 2015 byla na druhém místě. V roce 2016 byla Vysoká Lhota dokonce na prvním místě (0,0484 osob na hektar).

8.2.4 Regresní analýza panelových dat

V této kapitole již dochází k samotné regresní analýze panelových dat, kde se zkoumá, jestli existují faktory, které ovlivňují kapitálové výdaje obcí kraje Vysočina.

Veškerá data byla zpracována ve formátu XLS, která se následně převedla do softwaru EViews 8. Tabulka 19 představuje výsledky regresní panelové analýzy dat.

Tabulka 19: Regresní analýza panelových dat - KVOBYV

Vysvětlující proměnná	Vysvětlovaná proměnná - KVOBYV				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Koef.				
KVOBYV(-1)	-0,92*** (-7,80)	-0,92*** (-7,81)	-0,93*** (-7,86)	-0,97*** (-8,11)	-0,97*** (-8,19)
DANPROBYV(-1)	0,14*** (2,25)	0,14*** (2,26)	0,13*** (2,27)	0,12*** (2,34)	0,12*** (2,31)
IPTROBYV	0,00* (1,07)	0,00* (1,07)	0,00* (1,06)	0,00* (0,79)	0,00* (0,95)
VOLMUN(-1)	2 600*** (2,64)	2 603*** (2,65)	2 610*** (2,68)	2 675*** (2,99)	2 689*** (3,05)
POCELKEM		-1,19*** (-2,57)		-0,97*** (-2,37)	-3,30*** (-2,65)
POPROD			-1,45*** (-2,29)		
POPROD_POCELKEM				-14 369*** (-2,24)	-13 542*** (-2,27)
HUSTOTA					7 497*** (2,34)
R ²	0,710	0,711	0,713	0,737	0,742
F-stat	15,64***	15,66***	15,85***	17,72***	18,08***

Zdroj: Software EViews 8. Vlastní zpracování.

Pozn.: *** statisticky významné na hladině významnosti 1 %, ** statisticky významné na hladině významnosti 5 %, * statisticky významné na hladině významnosti 10 %. V závorce uvedena t-statistika.

Sloupec Koef. představuje hodnoty koeficientů jednotlivých vysvětlujících proměnných. R² neboli koeficient determinace říká, z kolika % variability vysvětlované proměnné jsme schopni model vysvětlit. Pro testování faktorů se zvolilo celkem 5 modelů. F-stat říká, jestli celkový model je či není statisticky významný.

Základní model označován jako (1) v tabulce 19 zahrnuje: zpožděná proměnná kapitálových výdajů na jednoho obyvatele = KVOBYV(-1), zpožděná proměnná daňových příjmů na jednoho obyvatele = DANPROBYV(-1), investiční přijaté transfery na jednoho obyvatele = IPTROBYV, volby do zastupitelstev (předvolební období) = VOLMUN(-1). Základním modelem (1) se celkově podařilo vysvětlit 71 % variability vysvětlované proměnné (kapitálové výdaje na jednoho obyvatele). Jak vyplývá z tabulky 19, kromě investičních přijatých transferů na jednoho obyvatele jsou všechny proměnné statisticky významné na hladině významnosti 1 %. Investiční přijaté transfery na jednoho

obyvatele (IPTROBYV) vyšly statisticky významné, avšak pouze na hladině významnosti 10 %. Zpožděná proměnná, která reprezentuje kapitálové výdaje na jednoho obyvatele (v Kč) ukazuje, že pokud se investice provádí v roce t , tak v následujícím roce $t+1$ již kapitálové výdaje na jednoho obyvatele klesají o 1 Kč. V předvolebním období lze vidět, že kapitálové výdaje rostou o 2 600 na jednoho obyvatele.

Aby se mohlo testovat více faktorů, je nutné provést více modelů. Všechny modely vyšly jako statisticky významné (označení ***). Modelem (2) se podařilo vysvětlit 71,1 % variability vysvětlované proměnné. Podobný výsledek vyšel u modelu (3) a to vysvětlení ze 71,3 %. Změna nastala v modelu (4) a (5). Nejvíce se však podařilo vysvětlit modelem (5) a to ze 74,2 %. V předvolebním období opět dochází i u ostatních modelů k růstu kapitálových výdajů na jednoho obyvatele (pohyb od 2 600 do 2 690 Kč). Mezi hlavní důvod, proč dochází k růstu těchto výdajů, může být to, že politici se chtějí zalíbit voličům a proto investují například do odvětví dopravy či územního rozvoje. Politici mohou těmito činy ovlivnit voliče, kteří je budou opět volit. V modelu (4) lze pozorovat, že pokud o 1 % vzroste podíl produktivního obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel, pak kapitálové výdaje klesnou o 14 369 Kč. Podobný výsledek vyšel i u modelu (5), celkový pokles kapitálových výdajů na jednoho obyvatele o 13 542 Kč. V modelu (5) se navíc přidal faktor reprezentující hustotu osídlení. Jak vyplývá z tabulky 19, s růstem hustoty obyvatel obcí kraje Vysočina dochází k růstu kapitálových výdajů na jednoho obyvatele a to o 7 497 Kč.

9 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit kapitálové výdaje jak všech obcí ČR, tak i vybraného vzorku. Důraz byl kladen především na faktory, které by mohly ovlivňovat výši kapitálových výdajů vybraného vzorku obcí.

Praktická část byla rozdělena na dva úseky. V prvním úseku bylo nutné nalézt údaje všech obcí za sledované roky 2006 až 2016 (v ČR je celkem 6 258 obcí). Následně byla využita popisná statistika, která sloužila k určení stanovených cílů. Bylo zjištěno, že se kapitálové výdaje obcí ČR podílejí na celkových výdajích v průměru z 30 % (převažující skupinou jsou běžné výdaje). Ve sledované časové řadě nebyly zjištěny žádné významné výkyvy tohoto podílu, lze tedy říci, že tento podíl má mírně kolísavou tendenci (střídavý trend). Nejvýznamnější skupina kapitálových výdajů je seskupení položek 61 (investiční nákupy a související výdaje). Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele se pohybují od 6 000 Kč do 9 000 Kč (kromě roku 2016, kdy byl zaznamenán větší pokles a to na 4 900 Kč). V ostatních letech nebyl analyzován žádný další významný výkyv. Vývoj těchto výdajů je stejný jako u podílu kapitálových výdajů, tudíž mírně kolísavý. Z hlediska odvětvového členění obce nejvíce investují do odvětví dopravy, bydlení, územního rozvoje a vodního hospodářství. Každým rokem se však požadavky obcí mění, a proto nelze říci, do kterého odvětví je vynaloženo nejvíce finančních prostředků.

Ve druhém úseku byly nalezeny údaje o kapitálových výdajích vybraného vzorku obcí (kraj Vysočina) za sledované roky 2010 až 2016. V kraji Vysočina existuje dle ČSÚ celkem 704 obcí. Opět se pomocí popisné statistiky zjišťovala průměrná hodnota podílu kapitálových výdajů na celkových výdajích, dále kapitálové výdaje na obyvatele a nejvýznamnější položka. Také byl zobrazen vývoj kapitálových výdajů a nejvýznamnější položky krajského města Jihlava. Bylo zjištěno, že se kapitálové výdaje na celkových výdajích podílí v průměru z necelých 30 %. Velmi podobný výsledek byl zjištěn v prvním úseku, kde se analyzovaly všechny obce ČR. Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele byly od roku 2010 až do roku 2014 téměř na stejné úrovni. Změna nastala v roce 2015, kdy tyto výdaje vzrostly na 14 500 Kč a o rok později velmi výrazně klesly na 8 700 Kč. Dle druhového členění v třídě 6 převažuje položka 6121 (budovy, haly a stavby) oproti ostatním položkám kapitálových výdajů (celkově se podílí z 82 %). Jak již bylo řečeno, analyzoval se také vývoj kapitálových výdajů krajského města Jihlava. Zjistilo se, že u kapitálových výdajů převažuje položka 6121 (budovy, haly a stavby). U krajského města

Jihlava se podíl položky 6121 na kapitálových výdajích pohybuje kolem 87 %, jedná se tedy o nejvýznamnější položku jak v krajském městě Jihlava, tak i ve všech obcích kraje Vysočina. Před provedením regresní analýzy panelových dat byly nalezeny obce s nejvyšší a nejnižší katastrální výměrou, dále obce s nejvyšším a nejnižším počtem obyvatel v letech 2010 až 2016 a také se hodnotila hustota osídlení v letech 2010 až 2016. Největší obcí v kraji Vysočina je Pelhřimov s katastrální výměrou 9 500 ha. Krajské město Jihlava je až druhé v pořadí (mohlo by se předpokládat, že krajská města ČR jsou vždy největší). Nejmenší obec je Nimpšov, kde katastrální výměra dosahuje necelých 100 ha. Obec s nejvyšším počtem obyvatel je již Jihlava (roce 2016 měla 50 714 obyvatel). Naopak obec, která má nejmenší počet obyvatel, je Vysoká Lhota (v roce 2016 měla obec pouze 15 obyvatel).

Aby mohla být provedena regresní analýza panelových dat, bylo nezbytné přepočítat kapitálové výdaje na stálé ceny pomocí deflátoru HDP. Poté se tyto výdaje vypočítaly na jednoho obyvatele. Při zpracování požadovaných dat bylo zjištěno, že v kraji Vysočina existují obce se stejným názvem. Shodné obce bylo nutné jednotlivě vyhledat v MONITORU Ministerstva financí ČR a do závorky doplnit, ze kterého okresu daná obec pochází. Dále se dle odborné literatury stanovilo celkem 8 faktorů, a to: zpožděná proměnná kapitálových výdajů na jednoho obyvatele, zpožděná proměnná daňových příjmů na jednoho obyvatele, investiční přijaté transfery na jednoho obyvatele, volby do zastupitelstev (předvolební období), počet obyvatel celkem, hustota osídlení, počet obyvatel ve věku 15 – 64 let, podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let na počtu obyvatel celkem.

Jediný faktor, který vyšel jako statisticky významný na hladině významnosti 10 % je investiční přijaté transfery na jednoho obyvatele. Zbylé faktory vyšly jako statisticky významné na hladině významnosti 1 % (to znamená, že ovlivňují kapitálové výdaje obcí v kraji Vysočina). Jako doporučení lze navrhnout regresní analýzu panelových dat, kde by se kapitálové výdaje zkoumaly jako nepřepočítané. Bylo by vhodné provést regresní analýzu příjmů obcí v kraji Vysočina, což by mohlo vést k lepšímu pochopení fungování vztahu mezi příjmy a výdaji vybraného celku.

10 Summary

Capital expenditures of municipalities significantly participate on investments of the government sector. The aim of the bachelor thesis is rating capital expenditures of a selected sample of municipalities according to the amount, dynamics and financing. The work explains the functioning of the budget of the municipalities, the budget process and the preparation of the budgetary outlook. In addition, possible factors that influence capital expenditures of municipalities are described in this work. Foreign and domestic studies are mentioned as well.

The work continues with the analysis of capital expenditures and aims at finding factors that affect them. The analysis of the aggregate data regarding to the amount of capital expenditures from all of the municipalities in the Czech Republic is implemented in this work. The analysis continues with description of capital expenditures of a chosen sample of municipalities in the Czech Republic. The information is extracted from the publicly available data of ARIS and the MONITOR of the Ministry of Finance of the Czech Republic.

Key words: municipalities of the Czech Republic, municipalities of Vysočina region, municipal capital expenditure, regression analysis of panel data

JEL Classification: H72

11 Seznam použitých zdrojů

- [1.] Čadil, J. (2010). *Regionální ekonomie: teorie a aplikace*. V Praze: C.H. Beck.
- [2.] Hamerníková, B. (1996). *Veřejné finance*. Praha: Victoria Publishing.
- [3.] Hamerníková, B., & Kubátová, K. (1999). *Veřejné finance: učebnice*. Praha: Eurolex Bohemia.
- [4.] Hamerníková, B., & Maaytová, A. (2010). *Veřejné finance* (2., aktualiz. vyd.). Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- [5.] Jílek, M. (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI.
- [6.] Kushner, J., Masse, I., Peters, T., & Soroka, L. (1996). The Determinants of Municipal Expenditures in Ontario. *International Economic Review*, 451-464.
- [7.] Musgrave, R. A., & Musgrave, P. B. (1994). *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press.
- [8.] Novák, P. (2007). Analýza panelových dat. *Acta Oeconomica Pragensia*, 15(1), 71 - 78.
- [9.] Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- [10.] Peková, J. (2008). *Veřejné finance: úvod do problematiky* (4., aktualiz. a rozš. vyd.). Praha: ASPI.
- [11.] Peková, J. (2011). *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- [12.] Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe* (3. aktualizované a rozšířené vydání). Praha: Grada Publishing.
- [13.] Sedmihradská, L., Kubík, R., & Haas, J. (2011). Political Business Cycle in Czech Municipalities. *Prague Economic Papers*, 20(1), 59-70. <https://doi.org/10.18267/j.pep.387>
- [14.] Sedmihradská, L. (2015). *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer.
- [15.] Toth, P. (2005). *Financování obcí - sociálně ekonomický rozvoj systému: výstup z projektu GAČR 402/03/1235* (2005 ed.). Praha: Oeconomica.

Zákony:

- [1.] Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
- [2.] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [3.] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Seznam zkratek

Zkratka	Název
SR	Státní rozpočet
DPH	Daň z přidané hodnoty
ČR	Česká republika
HDP	Hrubý domácí produkt
ČSÚ	Český Statistický Úřad
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
VYD	Celkové výdaje
BV	Běžné výdaje
KV	Kapitálové výdaje
INSV	Investiční nákupy a související výdaje
NAMP	Nákup akcií a majetkových podílů
ITRPS	Investiční transfery podnikatelským subjektům
ITRNPO	Investiční transfery neziskovým a podobným organizacím
ITRPO	Investiční transfery příspěvkovým organizacím
KONSBV	Konsolidované běžné výdaje
KONSKV	Konsolidované kapitálové výdaje
KONSV	Konsolidované celkové výdaje
KONSKV/KONSV	Podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na celkových
POBYV	Počet obyvatel
KONSKV/POBYV	Podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na počtu obyvatel
KONSV/POBYV	Podíl konsolidovaných celkových výdajů na počtu obyvatel
KV/VYD	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajů
KVOBYV	Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele
KVOBYV(-1)	Zpožděná proměnná kapitálových výdajů na jednoho obyvatele
KATASTR	Katastrální výměra obce
POCELKEM	Počet obyvatel celkem
POPPROD	Počet obyvatel ve věku 15 - 64 let
HUSTOTA	Hustota osídlení
POPPROD_POCELKEM	Podíl obyvatel ve věku 15 - 64 na počtu obyvatel celkem
VOLMUN(-1)	Volby do zastupitelstev obcí (předvolební období)
VPS	Programy a dotace kapitoly všeobecné pokladní správy
OSFA	Závěrečný účet kapitoly 397 - operace státních finančních aktiv
EU	Evropská unie
DANPROBYV(-1)	Zpožděná proměnná daňových příjmů na jednoho obyvatele
IPTROBYV	Investiční přijaté transfery na jednoho obyvatele

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1: Běžný a kapitálový rozpočet	6
Tabulka 1: Odvětvové členění výdajů.....	13
Tabulka 2: Druhové členění kapitálových výdajů.....	15
Tabulka 3: Členění obcí dle počtu obyvatel v kraji Vysočina	24
Tabulka 4: Konsolidované celkové, běžné a kapitálové výdaje obcí České republiky v letech 2006 až 2016	31
Tabulka 5: Dynamika konsolidovaných kapitálových výdajů v letech 2006 až 2016	33
Tabulka 6: Podíl konsolidovaných kapitálových výdajů na konsolidovaných celkových výdajích v letech 2006 až 2016.....	34
Tabulka 7: Konsolidované kapitálové výdaje obcí ČR dle druhového členění v letech 2006 až 2016.....	34
Tabulka 8: Konsolidované celkové a kapitálové výdaje na jednoho obyvatele v letech 2006 až 2016.....	36
Tabulka 9: Vývoj celkových, běžných a kapitálových výdajů v letech 2010 až 2016 po konsolidaci	41
Tabulka 10: Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016	43
Tabulka 11: Vývoj kapitálových výdajů obcí v kraji Vysočina na jednoho obyvatele v letech 2010 až 2016	43
Tabulka 12: Vývoj celkových kapitálových výdajů a položky 6121 krajského města Jihlava v letech 2010 až 2016.....	44
Tabulka 13: Obce s nejvyšší katastrální výměrou v kraji Vysočina	45
Tabulka 14: Obce s nejnižší katastrální výměrou v kraji Vysočina	46
Tabulka 15: Obce s nejvyšším počtem obyvatel v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016.....	46
Tabulka 16: Obce s nejnižším počtem obyvatel v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016	47
Tabulka 17: Nejvyšší hustota osídlení obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016	48
Tabulka 18: Nejnižší hustota osídlení obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016.....	49
Tabulka 19: Regresní analýza panelových dat - KVOBYV	50
Graf 1: Vývoj konsolidovaných běžných a kapitálových výdajů obcí České republiky v letech 2006 až 2016	32
Graf 2: Vývoj konsolidovaných investičních nákupů a souvisejících výdajů v letech 2006 až 2016.....	35
Graf 3: Vývoj konsolidovaných celkových a kapitálových výdajů na jednoho obyvatele v letech 2006 až 2016	37
Graf 4: Vývoj běžných a kapitálových výdajů obcí v kraji Vysočina v letech 2010 až 2016.....	42
Graf 5: Vývoj celkových kapitálových výdajů a položky 6121 krajského města Jihlava v letech 2010 až 2016	44